

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1981

DECEMBER

Fábián László álomlátása elé Történelmi bohóctréfa

Szokás mondani : „Historia est magistra vitae”, hiszen a történelem folyvást tanítja az életet, nem rajta múlik, hogy az élet vajmi keveset hasznosít a történelem tanulságaiból. Így aztán a történelem nem tehet mást, mint a jó pedagógus : ismétli önmagát, miáltal további aforizmák számára szolgáltat anyagot : a történelem ismétli önmagát, ismétlés a tudás anyja, ember embernek far-kasa és így tovább. Vannak azonban gyorsabb fölfogású élettanoncok, akik a szorgos magiszter komoly szándékú önisméltéseit egy idő után kacagtatónak, hogy ne mondjuk, parodisztikusnak tartják. Ők vállalkoznak arra, hogy szajkózó padtársaik, manirosságig önisméltó nevelőik s a hiábavaló vizsgakérdések végtelenjével dacolva kimutogassák e multhatatlan oktatási rendszer abszurditását. De betelik rajtuk a tiszteletlen diákok végzete: Faagy elnászpángolják őket, vagy átadják nekik a katedrát. Csinálják jobban, ha tudják.

Fábián László szeretné kikerülni a pálcát is, a katedrát is. Ez előbbi azzal véli kivédhetőnek, hogy játéka műfaji meghatározásául azt írja : „rémálom”. Márpedig álmodni ki-ki azt álmodik, amit tud. Azaz: akaratlanul álmodja, szinte nem is tehet róla. Persze csak *szinte*. Mert nincsen más az álomban, mint ami korábról már ne volna az érzékekben; sőt némelyek szerint a meg-sejthető jövőben is. Az álomlátás tehát felelőtlen objektivitás. A katedrát pedig úgy véli elkerülhetőnek, hogy a tanító szándék, az eszmei mondanivaló megvallásának még a látszatát is elkerüli. Ismeretlen előzmények után lép színre Koci-Dombi, akiről csak a játék végén tudjuk meg, hogy éppen olyan „előélet” tartozik hozzá, mint amilyen folytatásnak ő az előzménye. Mindezek után pedig jó okunk van azt gyanítani, hogy a sor végtelen, így volt, van és lesz, a történetből tehát semmi más tanulság nincs, csak az, hogy a világ így megyen.

Mégsem süthetjük rá Fábián Lászlóra, hogy tagadja az emberi fejlődést, hogy cinikusan tekint a zsarnokság törvényszerű újjászületésére, vagy történelmi pesszimizmust áraszt. Aki ilyen keserű epébe mártja a tollát csak azért, hogy evidenciákat vágjon — újra! — a világ szemébe, az sokkal érdekeltőbb a humánus győzelmében, reménykedőbb az emberi fejlődésben, hogysem defetizmusát serkentésnek szánt gesztusnak ne lássuk. Emlékezzünk csak rá: Erasmus a balgaság dicséretét zengte éppen azért, hogy ellene lázítson, Jarry Übü papa királyságát rajzolta, hogy eliszonyítson, Molière Tartuffe di-

cséretével bibelődik felvonásokon át, hogy annál erőteljesebben leleplezhesse, Petófi eposzi zengzetekre ragadtatja magát, hogy még nagyobb legyen a kacagás, ha Fejenagy mester hősi cselekményére kerül a sor, de így tesz Swift is, így Majakovszkij, így Csokonai, és így persziflál nem egy parodisztikus mű, évszázadok óta s nyilván mév, évszázadokig.

Az emberi viselkedés színházi paródiájának számos alfaja van a színházban is. A sor végén a bohóctréfák állanak. Itt a jellemek, már kész sémák. — régtől megfosztva minden olyan jelzéstől, egyénitettségtől, ami arra utalhatna, hogy EZ a Fehérbohóc bármiben is eltér a fehérbohócságtól (ő az elegáns narrátor), hogy Ez a csetlő-botló Paprikajancsi éppen nem mérgekedő, nem harcias (mert mindig mérges, mindig verekszik), hogy Ez a Vitézlászló az, aki nem oszt igazságot (mert azért Vitézlászló, hogy lángpallosú vagy -kardú hős legyen).

Az emberi viselkedés kacagató rajzának számos műformája ismeretes a színpadon is. De az kétségtelen, hogy a sor végén — néha a megbecsülésén is — a bohóctréfák állanak. Itt a helyzetek is, a jellemek is évezredek óta csiszolódott, egyszerű sémákra redukálódtak. Hogy mégsem válnak unalmasakká, azt részben a meg-jelenítők személyes varázsával, részben a megjelenített események hervadatlan filozofikumával magyarázhatjuk. Aki először látja, annak azért, aki sokadszor, annak pedig a viszontlátás örömeért élvezetes az alapigazságok megjelenítése. Ezért kipusztíthatatlan a történet a kicsigyenge és a nagy-erős bohóc verekedéséről, ahol is mindig a kicsi győz, mert még nem vezett ki az ember élménye saját vereségeiről s így reménye sem, hogy győzhet — a mesében. Nem hervad bennünk a lelkesedés a piros hajú-orrú csetlő-botlóért, aki huszadszor is fenék-re esik, de fölkel huszonegyedszer is, hogy legvégül ő borítsa cselszövő társára a szappanhabos vedret.

Fábián ezzel az eljárással él. A Koci-Dombi-karrier sémakarrier, huszadszor is eltenyerelnek azok, akik véle szembezállnak, s ha Koci-Dombi hüvösre kerül is, jönnek újra, sejtetőleg végtelen sorokban a hozzá hasonlók. Nem nekik drukkolunk, hanem azoknak a jámbor piacolóknak, akik fölött ez vagy az ehhez hasonló banda gyakorolja az uralmat. A szokványos bohóctréfát „csak” annyiban siklatja ki Fábián rémálma, amennyiben nem adja meg azok végső sikerét, akik mellett a nézői részvét — azonosulás — munkálkodik. A fölkelített hiányérzet tudatosan mozgósít, arra késztet, hogy a történet — itt: történelem — megszokott menetét magunk akarjuk, kívánjuk kisiklatni. Ha a fentebbi iskolai példánál fejezzük ki magunk: Fábián didaktikája a rávezetés, melynek végén a definíciót mint saját fölfedezést mondja ki a nebuló. Mi, nézők.

Nincs elődök nélkül ez a dramaturgiai eljárás. Naivabb változatát régtől ismerik maguk a bohócok, bábjátékosok is: a csetlő-botló „Hóst” maguk a gyermekek vagy gyermeklelkű nézők figyelmeztetik a leselkedő veszélyre, mivel az már huszadszor ismétlődik meg. Az újabb kori színház némely kísérletező társulata — a nézők aktivi-

zálása érdekében — közvetlenül alkalmazta is ezt az eljárást: addig üldözik a menekülő hőst, amíg valamelyik néző a segítségére siety elrejt. Beavatkozik. Általában nem járt sikerrel ez az eljárás nálunk, mert a színházról mindenki tudja, hogy csak „játszásból” folynak ottan az események, előre megtervezett szöveggönyv szerint. Néhány kivételtől eltekintve nem avatkoztak be a rezervált nézők. Fábíán is tudja ezt, tehát beéri annyival, hogy a játék filozofikumának kisiklatási szándékát korbácsolja föl a nézőben. Az alcím szellemében: ébredjen-radjon föl a rémálomból, amely kísértetiesen a történelem.

A történelmi séma-mese csupán annyi, amennyit Marx — azóta szállóigévé lett mondatban — megállapított: minden idők történelme osztályharcok története. A győztes osztály egy idő múlva éppen úgy „elszemtelenedik”, zsarnoki lesz, mint az, amelyet korábban megdöntött. S egész addig, míg győztesse az az osztály nem lesz, amelyik a legnépesebb, a mindenkor elnyomott. Játékának színtere a piac, nem is szemérmes utalással az árutermelő társadalomra. E fölött a piac és a jámbor árusok fölött uralkodni kezd egy gátlástalan bicskás-banda. Van vezérük, vannak tábornokok és miniszterek, s főleg van engedelmes erőszakszervezetük. Így aztán nem sokat számít, hogy áru, kofáknak és vevőknek egyaránt boldogságot jelentő bőség nincsen. Az erőszak van olyan hatalmas — vagy a hatalom olyan erőszakos —, hogy a dinnyét is káposzta, a paradicsomot is káposzta, a répát is csak káposzta helyettesítse. A vevők persze fanyalognak, az árusok persze morgolódnak, de mihelyt fölkötnék valakit a piaci Nagykörtefára, menten jó lesz a káposzta mindenre, s szárnyal a dal, zeng az ének. Koci-Dombi dicsőségére. Azaz suttyomban egy másik ének is, ami a Vezért gúnyolja. De nem ettől a daltól kerül körtefára Koci-Dombi, hanem attól, hogy ellenhatalmat szervez-nek embereiből, egy másik Koci-Dombi készülődik át-venni az uralmat. A játék kezdőképe és záróképe azonos : új hajnal, új tróger ül a fa alatt, s új akasztott --a régi — lóg rajta.

Híven a bohócjátékhoz, a jellemelek egyénítésével sem sokat foglalkozik Fábíán. Beéri annyival, hogy pontosan válassza ki a sémákat. A vezér pöffeszkedik, a tanács-adó tanácsol, a talpnyaló talpnyal, az ideológus vissza és előre mindent megmagyaráz, a baka minden parancs-nak engedelmeskedik, és akinek nem jutott dinnyeföld, az hóbörög, míg a körtefa jobb belátásra nem bírja. Mindez pedig úgy mulatságos, hogy közben végtelenül sivár. Pontos képe a kettős értelemben elidegenedett hatalomnak : ez a hatalom elidegenült a piaci néptől, mert nem érte gyakorolja a felségjogokat, hanem ellene, de elidegenült a hatalmat gyakorlóktól is, mivel egyre embertelenebbé teszi azokat, akik révén kiteljesül. Aki-

ket kiteljesít. Koci-Dombi mind süketebb lesz, magabizó dolyfe eredendő gyanakvását is elaltatja, a tábornokok mind nagyobb hatalomért licitálják túl egymást, a tegnapi szövetségést, a baka egyre esztelenebben engedelmeskedik. Mire az Államtitkár akasztat, már a hatalmasok élete is merő félelem. Bölcs rezignációját csak az öreg Tróger őrzi mindvégig. Róla utasításban mond-ja a szerző: lehetőleg ne értelmezzék Jóistennek. Igaza van, sokkal inkább a szerző alteregója. Mindent tud, nem avatkozik a cselekménybe, de meghajtja magát az új s mindig újabb piac-basa előtt. Tehet mást?

Nem véletlen fordult tollam alá Jarry neve. Valószínű, tőle, az Übüből tanult bátorságot Fábíán László ah-hoz, hogy történetfilozófiai kérdéseket bohócmaszkban vigyen színre. De ott kell mesterei között éreznünk Brechtet is. Bizonyos helyszíni konkrétumok miatt az *Arturo Uit* elsősorban — zöldségesek állnak össze ott is, hogy a hatalmat megszerezzék —, de Brechtet érezzük akkor is, amikor a történelmi ellentmondások fölfedése érdekében ad abszurdum visz sémajellemeket. Az Egy fő az egy fő éppen úgy inspirálólag hathatott, mint a politikai példabeszédnek szánt egyfelvonásosok némelyike. De sejtethetőleg hatottak Fábíánra az abszurdok is. Örkeny Pistije csakúgy, mint Mrozek vagy Rózewicz. A széles körű atyafiság azonban nem utánzásra s kivált nem plágiumra figyelmeztet. Sokkal inkább arra, hogy eredeti tehetség keresi, nálunk szokatlan minták nyomán, azt a formát, amelyben színszerűvé tehetné a történelemlről — esetenként saját történetünkről is — vallott nézeteit.

Túlzás volna mindezek alapján „kész műnek” tekinteni a *Levéltetveket*. Egy dráma valójában csak akkor „kész”, amikor bemutatják. Akkor nyeri el — ha időlegesen is — végleges formáját.

Egy dráma valójában soha nem kész, mindig csak változatai. A különféle előadásokban. De csak játszva derül ki csalhatatlan bizonyossággal az is, hogy ami olvasva érdekes, modern volt, azt nem haladta-e meg, vagy nem késte-e le a kortárs nézők affinitása. De nem kész mű ez azért sem, mert parabolisztikus karakterénél fogva éppen azzal marad adósunk, ami a színjátszás mindenkori sajátja: az egyéni emberábrázolással. Márpedig itt, a szöveggönyvben nincsen erre igény. Bizonyos azonban, hogy maga a szerző applikálna művébe intermédiumokat az egyénítés kedvéért, mert a próbákon belátná, hogy szükség van rájuk. Bohócegekre is, dalokra is, pantomimes koreográfiára is.

Mindebből pedig kitetszik, hogy színpadi együttműködésre, közös játéokra kész színháznak bemutatásra ajánlható szöveggönyv Fábíán László háromfelvonásos rém-álma.

Berkes Erzsébet

Koci-Dombi és a piaci nép

Ubü papa szelleme kísért ebben a színdarabban. A csámcsogó, állatias, Hitler méretűvé növesztett közönséges Koci-Dombi házimester, akinek szerény személyében a nyárspolgári lét terrorizmussá változik át — a világ legtermészetesebb módján. A modern társadalom (és a Történelem) nagyon is konkrét ijesztő lehetőségeinek (és tapasztalatainak) számbavételéről van itt szó. A civilizáció és a jóléti társadalom válságáról, amelyet az általános biztonság és az anyagi javak felhalmozása fel-gyorsít, már-már apokaliptikussá duzzaszt. Koci-Dombi (aki „a derék Koci-Dombi nemzetségéből való”) az el-nyomorodott, leegyszerűsödött kispolgár ijesztő rémképe, véres-bőfőgő pályafutása jól ismert: a fasiszta uralmaktól a kápó-rezsimekig. S így a figura (az embertelenség abszurdá fokozásában) nemcsak Ubü papa rokona, hanem minden fogatékos létezési formáé.

Fábián jól ismeri ezt a figurát. Koci-Dombit ösztönei irányítják, mérhetetlen pocak jellemzi, undorító és hátborzongató, ostobasága eget verő, csak magára gondol, közömbössége, az emberi szenvedés iránti közönye döbbenetes, szinte abnormális. Számára a négy legfontosabb érzékszerv átalakul („terszem”, „terszáj”, „terfűl”, „terror”), az értékek visszajukra fordulnak, (a vöröskáposztából szegfű lesz), az ember nem ember, a szerelem nem szerelem, a hit nem hit, a gondolat nem gondolat. Koci-Dombi gondolkodásmódra primitív, demagóg szavalaiban azonban lenyűgöző erő rejtezik, az ős-tömény-ostobaság tömegpszichózisa, így monológjai nemcsak félelmetesek, hanem bénítóak is, hisztérikus éljenezést váltanak ki. Koci-Dombi a valódihoz megtevésztően hasonlító igazságokat hirdet, a különbség szinte árnyalatnyi, önmagát a „piaci társadalom” jótékony és áldozatokra kész vezérének tünteti fel, mindezt azonban a nyárspolgári butaság göggyével, hogy hosszú ideig eszünkbe sem jut kételkedni a Koci-Dombik történelmi küldetésének jogosságában.

Fábián tudja, hogyan lehet ezt a figurát színpadra állítani. Visszanyúl a színház ósidók óta ismert (és idő-ről időre elfelejtett) kategóriáihoz, az antik mimushoz, az olasz commedia dell'arte arche-jelrendszeréhez, a cirkuszhoz, a bábszínházhoz. Koci-Dombi a nagyhangú Vitéz László, a gyáva Paprikajancsi, az ördög mutációs-eltorzult változata; a bábos kedvség véres agresszivitással deformálódott, mintha Bolond Istók agyát, akár a Frankenstein-filmben, tévedésből egy örült agyára cserélték volna *el*. A *Levéltettek* grand-guignol, a legijesztőbb fajtából, s előadását eltűzött maszkokkal, a báb-figurák merev, deszkaszerű mozgásával, bizonyos em-

bertelen masinériára emlékeztető gesztusrendszerben tudom elképzelni. Koci-Dombi és tábornokai (Zöld Tombác rendőrfőnök, Ficonka hadügyminiszter, Pecsek csendőrminiszter, Tűrűsz Baka belbiztonsági miniszter), valamint kontárai (a „zöld leveli békák”) ugyanis nem élő emberek, nem jellemek, hanem bizonyos típusok felnagyított bábfigurái; olyanok, mintha elektronmikroszkóp alatt néznénk a legyet: kozmikus-ijesztő szörnyeteggé változik.

Erthető tehát, hogy Fábián figuráinál nincs különbség belső és külső között, hagyományos jellembrázolásról nem beszélhetünk; az alakok, azt mondják, amit gondolnak, jellemvonásuk külsejükkel azonos. Ezért nem is igazán egyénítettek, kicsit összerosódnak, felcserélhetők, behelyettesíthetők. Ugyanez vonatkozik a nyelvre is. A vaskos kiszólások, a brutális szókapcsolatok (jóllehet Fábián érezhetően óvakodott a nyelvi túlburjánzástól) bizonyos — bábdarabra jellemző — primitívseget kölcsönöznek a dialógusoknak is, s ezt akár szegénységnek is tekinthetnénk. Az író azonban sejti, hogy ez a nyelvi redukció különös varázssal is bír. Amit itt mondanak, az csak halvány része az átfogó mimikai egésznek, ez a fajta színjátszás minden más szövegnél jobban reménykedik a színház ősbib formáiban, a gesztusban, mozgásban, hangokban, fényekben, zenében.

Van itt azonban még valami. A darab figurális és nyelvi redukciója — a társadalmi-történelmi háttértöltettel — Dachau, Auschwitz, Chile, a Pol Pot-féle Kambodzsa és Irán ismeretében jelképes értelmet is kap. A demagóg, lecsupaszított közhelyek (amelyeknek hatásában értelmesebb ember már nem is hinne) hirtelen élet-re kelnek, nyakunk köré tekerednek, fojtogatni kezdenek. És Koci-Dombi érti ezt a közhelynyelvet. Politikai szónoklatai, frázisfordulatai („Lesújtok a kételkedőkre!”, „Kis piac vagyunk a nagy piacok sodrában” stb.) úgy dobolnak agyunkban, mint a vízcsepp, belénk rágódnak, szívűnkre települnek, letörnek és lesújtanak. Ennyi elég is Koci-Dombik csótányainak és kontárainak. Leccsapnak ránk.

Fábián darabja érdekes kísérlet lehet a színpadon. Statiszták nélkül, maszkokkal előadva, a rémisztő körtefajleképpel a háttérben, bohóctréfának, bábjátéknak vagy grand-guignolnak „lefordítva” különös színfoltja lehet átalakulóban és megújulóban levő színházi életűnknek. Akár két-három méteres Koci-Dombikat, arányaiban és méreteiben elrajzolt *kontárokat* is el tudok képzelni. Csak abban vagyok bizonyos, hogy a „níp, a szegény níp”, a megnyomorított „piaci nép” (nyakán különböző színű kötélekkel), az nem lehet nem emberi. Ők valódiak. A Koci-Dombik minden agresszivitása öellenük irányul.

Vinkó József

Levéltetvek

Rémálom három fölvonásban

(1978—1981)

Rémálom. Ez nem pusztán a hangulat jellemzése, de egy kicsit a műfaj megjelölése is. Ami itt történik, az — remélhetőleg — soha meg nem esett, és nem is fog. Arról azonban nem feledkezhetünk meg, hogy lehetnek mindnyájunkban olyan ösztönök, amelyek nemcsak elfogadtatnak, de ki is kényszeríthetnek nagyjából hasonló helyzeteket. Az elő-adásnak meg kell őriznie ezt az álomszerűséget, az ösztönök elszabadulását, ugyanakkor azonban az irónia segítségével — minősítene is kell. Az öreg Trógert pedig lehetőleg ne értelmezze Jóistenként.

Személyek:

KOCI--DOMBI — puccsista diktátor, akasztófára való
 ZÖLD TOMBÁC — rendőrfőnök, miniszter az előbbi személye körül
 FICONKA TÁBORNOK — hadügy-miniszter
 PECSEK TÁBORNOK — csendőr-miniszter
 TÜRÜSZ BAKA — belbiztonsági miniszter, akasztófára való
 ÖREG TRÓGER — amolyan piaci mindenés, csavargófele
 KOFA
 ÁRUS
 SZATÓCS
 VIRÁGÁRUS LÁNY — piaci eladók
 BOLGÁR
 SAVANYÚSÁGOS ÁLLAMTITKÁR(OK),
 MINISZTER-HELYETTESEK,
 VÁSÁRLÓK, CSATLÓSOK akik
 KONTÁROKnak is nevezetnek

Első fölvonás

Szín: Kiürült, elárvult piaci standok középütt ... Körülöttük nagy, üres térség, egészen hátul hatalmas körtefa. Egy bizonyos magasság után vastag törzse tekintélyes ágakra bomlik, s az ágakról akasztott emberek lógnak: lábuk csaknem a talajt érinti. Mindez meglehetősen borzongató hangulatot áraszt — lé-vén éjszaka és holdtölte. Koci-Dombi a körtefa alatt ül, hátát törzsének vetve szalonnázik és hozzá sört kortyintgat

ZÖLD TOMBÁC *(katonás öltözéke nem utalhat semmilyen ismert egyenruhára, ezért színe is furcsa libazöld; odalép a szalonnázgató-hoz és gallérjánál fogva durvája fölbrántja)* Rosseb a beledbe, Koci-Dombi, nem tudnál várni egy kicsit a zabálással?

KOCI-DOMBI Tudnék, ha inni akar-nék.
 ZÖLD TOMBÁC Enni meg inni. Eny-nyi az egész tudomány.

Koci-Dombi kitépi magát a kellemetlen fogásból és fejével cinkoskodva a fa felé int

ZÖLD TOMBÁC *(higgadtabban)* Tudom, tudom.

KOCI-DOMBI Én valaha azt tanul-tam, illetve csak rám ragadt vala-honnét, talán apámtól, talán nagyapámtól, akik mind-mind de-rék Koci-Dombik voltak, hogy aki nem dolgozik, az ne is egyék *(innia, persze, annak is szabad, hiszen különben üresen maradnának a kocsmák)*, aki viszont dolgozik, az — lehetőleg — egyék is, hogy gyűljék az ereje az újabb mun-kákhoz *(inni meg hogyne inna, ha egyszer megszomjazik az ennivaló-ra, az ilyen jó sózott szalonnára)*. Én pedig megdolgoztam. *(Feje ismét a fa irányába fordulna)*

ZÖLD TOMBÁC *(türelmetlenkedve)* Tudom, tudom. Egyedül nem mentél volna semmire.

KOCI-DOMBI Hogy hogy?

ZÖLD TOMBÁC Hát ki segített ösz-szefogdozni, megkötözni, idecipel-ni, rögtönítelni, fa alá állítani, kö-telet beszerezni, számlit...

KOCI-DOMBI De ki tette a nya-kukba? Ki rúgta ki a számlit a lábuk alól?

ZÖLD TOMBÁC Érdemeid följegyez-tettek és elismertettek. KOCI-DOMBI Gúnyolódsz?

ZÖLD TOMBÁC Az egész intelligens világ tudja, hogy életed a civili-zációé, a jövő piaci társadalmáé, a békéé, a fejlődésé, a jogé és a demokráciáé.

KOCI-DOMBI *(dühödten)* Soha nem beszéltem semmiféle demokráciá-ról. Utálok a maszlagot. Utálok a hisztériát, a belepofázást, mint-ha nem tudnám, mi a teendőm. Szeretem annyira felebarátaimat, hogy ne gyötörjem őket demokrá-ciával. Még akkor sem, ha kérnék. Olyat kell kérniük, amire szüksé-gük van. Szolgálat és kötelesség. Puritán egyszerűség. Részvételi jog, ami egyúttal kötelesség is — a jövő építésében. A diktatúra önura-lom. Uralkodjanak magukon.

ZÖLD TOMBÁC A francba a szö-veggel. Éppen azért jöttem, hogy fölkerjelek a hatalomátvitelre.

KOCI-DOMBI *(fejével ismét a fa felé int)*

ZÖLD TOMBÁC Helyette.

KOCI-DOMBI Csúfolsz?

ZÖLD TOMBÁC Ocsmány dög vagy, ám ez a hadra kelt tanács hatá-rozata.

KOCI-DOMBI *(könnyezve)* Mélyen meghatódva köszönöm a bizalmat, amely szerény személyemet érte és amelyre *(tárgyilagosan)* rászolgáltam. *(Keményen, majd egyre jobban belelovalva magát)* Átveszem a hatalmat, a hatalmat, ami megillet. Ki az és honnét veszi a bátorságot, hogy efelől határozzon? Itt egyedül én határozok. Ez diktatúra. Önöknek kötelességük az

önuralom, tehát befogják a mocskos pofájukat és nem határoznak semmit. Határoztam, hogy enge-delmeskednek. Meghirdetem a har-cot, igen, a harcot, egy nagy népi, jóléti piaci közösségért. Ez küzdelem lesz. Küzdelem és meneteles a határozott cél felé. *(Körül-néz. Megállapodik a körtefán)* Meneteles egyenletes, kemény léptek-kel. *(Helyben jár arccal a fa irányában, talpát egyre erősebben odacsapja)* Ütemesen. *(Helyben menetei)*

ZÖLD TOMBÁC *(előbb tétováz, majd határozottabban átveszi a ritmust)* Egy-kettő, egy-kettő, egy-kettő ...

KOCI-DOMBI *(menetei)* Önt, Zöld Tombác, érdemei elismerésekképpen a piaci közösségnek tett áldozatos szolgálat fejében, rendőrfőnökommé, tehát személyem körüli miniszterre nevezem ki, lévén a rendőrfőnöknek ott a legtöbb dolga.

ZÖLD TOMBÁC *(hajbókol)* Köszö-net és hála, főnököm. KOCI-DOMBI *(gyanakodva)* Főnő-köm?

ZÖLD TOMBÁC *(még alázatosabban)* Igenis, főnököm.

KOCI-DONIBI *(értetlenül)* De hát azt mondtam, légy a rendőrfőnököm. Akkor hát te vagy a főnök.

ZÖLD TOMBÁC Az vagyok, főnököm.

KOCI-DOMBI Akkor én mi vagyok?
 ZÖLD TOMBÁC *(tőpreng, majd dia-dalmanas kivágja)* Nagyfőnök!

KOCI-DOMBI Marha vagy és fan-táziád sincs.

ZÖLD TOMBÁC Nincs, főnököm.

BOCI-DOMBI *(magából kikelve)* Nektek én mindenetek vagyok, nem főnök és nem nagyfőnök, ha-nem minden, és ebben a minden-ben ti is benne vagytok. *Ennek* kifejezésére új szavak kellene. Egykor majd új nyelv. A soha nem volt kifejezésére. Koci-Dombi vagyok és kész. Apám és nagy-apám is az volt. De a piaci kö-zösségért én vagyok az első Koci-Dombi. És majd lesznek utódaim, Újabb Koci-Dombik. Mint hajdan a római uralkodók, akik cézárokká lettek. *(Ordít)* Nem. A Koci-Dombi több, mint a cézár. A Koci-Dombi az, az, az... *Koci-Dombi!*

ZÖLD TOMBÁC Az, főnököm. KOCI-DOMBI *(ráförmed)* Megint főnökölsz? Ez fölségsértés!

ZÖLD TOMBÁC Bocsánat, Koci-Dombi.

KOCI-DOMBI Gyakorolni kívánom a hatalmat.

ZÖLD TOMBÁC *(alázattal)* Tessék, tessék, Koci-Dombi.

KOCI-DOMBI Hogyan kell?

ZÖLD TOMBÁC Össze kéne hívni a minisztertanácsot.

KOCI-DOMBI Hiszen miniszterek sincsenek.

ZÖLD TOMBÁC Nevezze ki őket, Koci-Dombi.

KOCI-DOMBI Ezennel kinevezem.

ZÖLD TOMBÁC Mindegyiket nevezze ki.

KOCI-DOMBI Kiket?

ZÖLD TOMBÁC A minisztereket.

KOCI-DOMBI De kített neveztek ki minisztereknek?
ZÖLD TOMBAC Akadnak majd. Összehívom a hadra keltek tanácsát. (Sipol vesz ki zubbonya zsebéből es belefut;) 1M megbízhatók. Kezeskedem értük.

A. standok mögül mindenfelől zöl.d-';i-.hások somfordálnak be

KOCI-DOMBI (félhangon Zöld Torn-bcccltoz) Milyen miniszterek kellenek?

ÖLD TOMBÁC (bizonytalanul) Hát ... például... hát... igazság-ügy.

R.001-DOIV1BI (fölháborodva) Igazságügy? Nálam. csak igazság van. igazságügy nincs. Az én igazságom pedig a saját ügyem, abba nem polarik bele senki, mert széltapo--áo1) a lepcsés bukszaszáját.

ZÖLD TOMBÁC Igenis, Koci-Dombi.

A tétován álldogáló emberek egyre i.ticitabban pislognak egymásra

t.001-DOMBI Milyen miniszter kell la:äg^j

(DLD TOMBÁC Nem is tudom. Talán népjóléti.

KOCI-DOMBI Népem jólétét nem bizom enyveskezü 1nifiszt2rekre. I²ti ag_lm gondoskodorn róla. Mi még'?

ZÖLD TONIBÁC Oktatási.

h. 001-DOMBI (legyint)

ZÖLD TOMBAC Ipari.

OCI-DÜt~/I.-I (logyint)

ZÖLD TUIVIJA.0 Egészségügyi. :BOCI-

DOMBI A h.alál az élet vele-

járója. Kár vele foWalkozni. ZÖLD

TOIVCPÁC Külügyi. BOCI-DOMBI

Azokat intéz.zélt kül-

honban. - Kívül piaci közössége-00'00. Aki ikaia.

KÖLL TOMBÁC Haa-ügyi.

KOCI-DOMBI A hadra keltek, mi? Na, nem bánom. Nézzetek csak benneteket, zöld levelibékáim! (körbejár az állók közt és mind-egyiket jól szemügyre veszi) Talán ez. itt, ennek semmiféle undok intelligencia nincs a képén. (Pá-ordit) A nevedet mondd, marha számár!

4 kiszemelt haptákba vágja magát

-ISZEL!~-ELT Ficonka tábornok, pa-rancsára, főnököm.

KOCI-DOMBI (elízülve) Főnököm? Hát. nem irtódott ki belőletek a fölségsértegetés? Gyalázatos disznók. Rőfölgjétek kórusban utánam, Koci-Dombi.

\IIND Koci-Dombi.

ÖLD TOMBÁC Na még egyszer!

IIIND Koci-Dombi.

~'ICOT~'KA TÁBORNOK Na még egyszer!

'jIND Koci-Dombi. Koci-Dombi! Ko-ci-Dom--bi ! Ko-ci-Dom-bi !

-temeS taps

:OCI-DOMBI Kéne nekem ^{egy}csendőrminiszter is.

1'ICON'KA TÁBORNOK Ügy van, Koci -Don; b !

KOCI-DONI t. Lássuk csak. Egy megbízható pofát kérek, nem valami köpödelelnfajtát.

Egyik zöldruhás 'váratlanul kilép

ZÖLDR:UIJÁS Pecsek tábornok szolgálattételre jelentkezem. 11001-DOMBI Csöm'illetes állat vagy, fiam.

PILCSIJK TÁDOINOK Az vagyok, Koci-Dombi. (Tiszteleg)

FICONKA TÁYOORNOK Szabadjon tisztelettel javasolnom, Koci-Dombi, egy belbiztonsági miniszter ki-nevezését is:

KOCI-DOMBI Személyi javaslatot kérek.

FICONKA TÁBORNOK Tűrűsz Bakát ajánlom.

Kilép egy rangjelzés 'nélküli zöldrü-Ilas

iOCI-DOIVIBI Eddigi szolgálatait?

IJFtÜSZ BAKA (fejével int a fa ,elé)

Az elnök testőrségének parancsnoka voltam.

WCI-DOMBI (kezet nyújt neki) Ba-rátom.

rÜRÜSZ BAKA (kezét combján inegtörölgeti s csak azután fogja meg a másikat) Köszönöm ,a bizalmat,

Koci-Dombi.

ZÖLD TOMBÁC A pénzügyekről megfeledezünk, Koci-Dombi. FOCI-

DOMBI A tárcát, naattarnak tartcnl meg. Iioei-Dombi vagyok és

pénzügyminiszter. Most pedig a minisktertanácsat megnyitom. Első

napirendi pont: hegünneplésem.

IS:oci-Dcaibi leül a fa hvébe, a ini-üisztetek l-ör ü?üllic. 'Pürilsz Baka -m itidegyre Koci—Dombi oldalához tö-rekszik

Kérem, hogy a többiek, akik nem lettek miniszterek, ne széledjenek el, majd államtitkári és miniszter-helyettesi megbízatást kapnak a szakrminiszterektől. Addig is álljanak be .az ünneplési kórusba. Pe-csek tábornok, vezényeljen.

PECSEK TÁBORNOK (fölugrik, el-rendezi a kórust) Ko-ci-Dom-bi! Hal-le-lu-ja. Ko-ci-Dom-bi ! Ha-leiu-ja.

Mindenki ütemesen kiáltja és taps-kíséri a hangot

KOCI-DOMBI (egy idő után elégedetten int) Köszönöm, köszönöm. De

nemcsak ezért vagyunk itt, hanem sokkal inkább, hogy kis piaci

közösségünk további sorsát megvitassuk, elhatározásra jussunk

és döntő lépéseket tegyünk. Ki kell Irtanunk mindenféle széthúzást,

másképpen gondolkodást, devianciát. Föloszlatom a pártokat mint c

párttűtes lészkeit. Betiltom a val-lásokat mint, idegen istenek imá-dását. Megszüntetem a szólássza-

badságot, mert az a beszédhez, a pofázáshoz vezet. Bevezetjük a

gondolat szabadságát, és amíg ilyen irányú műszereink kifejlesz-

rése el nem éri a sorozatgyártás lehetőségét, .megtilt, uk, hogy bár-I..lnvk a gondolatol^p ellenőrizzék. Hacsak ügyesen ki nem húzhatóit a mocsokosokból. Kivéve a politikai ellenfeleket, akik ellenséges akna-munka hatására újra meg újra fölbukkanhatnak. A négy legfon-tosabb érzékszervre építjük föl új hatalmunkat, amelyekkel az egész életeret á.fogjuilt: legyen hát ter-szeln, terszaj, terfui ás terrori'. Igen, tercorr. Ez a legfontosabb.

Zöld Tombác !

ZÖLD TOMBÁC Igenis, Koci-Dombi.

IsOCI-DOMBI Ön a terszem. (Gon-

dolkodik) Ficonka tábornok!

FICONKA TÁBORNOK Parancs,

Koci-Dombi,

KOCI-DOMBI Öli a terszaj. Pecsek

tábornok!

PECSEK TÁBORNOK Parancs, Koei-

Don bi.

KOCI-DOMBI Ö_1 a terfül. Tűrűsz

Baka!

TÜRÜ SZ BAKA (ordit) A terrorr!

Terrort!

KOCI-DOMBI (is üvölt) Terrorr!

Mindnyájan föllállnak, Pecsek tábor-nok ismét dirigál

MIND Ko-ci-Dom-bi ! Ko-ci-Dom-bi ! Ko-ci-Dom-bi !

~'ü.r'i:isz Baka az ünneplők között lo-pakodik, ellenőrzi a hangerőt. Ahova odaér, ott megerősödik az ütemes kiáltozás. Még a miniszterek is riad-tan pislognak feléje. I{oci-ombi vi-szont elégedetten vigyorog. Aztán leinti, az ünneplét

KOCI-DOMBI Látom, ünnepelni tud-tolt. Elvárom, hogy az egész, piaci közösséget megtanítsátok rá. De el-várom azt, is, hogy doiÜozzafok piacunk gyors fölvirágztatásán. Ezért hát nem halogathatjuk a következő napirendi pont megtár-gyalását. A kísérletek följújtásáról beszélék, újbóli meöszervezéséről. Méltatlan és hanyag elődeim (fejével biccent a fa irányába) fél-vállról vették piaci közösségünk boldogulását, nem törődtek igazán a kísérletekkel. De ti vegyétek tu-domásul, hogy a szebb jövőt, a békés, virágzó életet ez a körtefa jelenti. A körtefa, amelynek ágaiba igyekszünk beoltani, szemezni vagy párosítani mindenfajta körtéket, hogy e'gyazon törzs nevelje és érlelje az összeset. Mert, ez .a törzs képes rá, ez, elbírt már eddig is mindent, birni fogja az elkövetkezőket is. És ha megoldottuk már az összes körtefajta egyesítését, akkor majd a fejlett tudomány tovább munkálkodik újabb gyümölcsök társításán. Lesznek, tudom, kételkedők. De mi — és itt óriási munka vár önökre — lesújtunk .a kételkedőkre, csiráját is kiirtjuk a tamáskodásnak.

Kortyint a sörösüvegből

Jelkép 'ez a fa. A piac jelképe: életünk szent. szimbóluma. Jönnek majd, és csodájára járnak a világ

minden tájáról. És beveteleink hatalmasak lesznek idegenforgalomból, turizmusból. De ez még nem minden. A fa — gyümölcsével — eltartja majd az egész piacot. De a kételkedőre lesújtunk. *(Öklével a levegőbe üt)*

ZÖLD TOMBÁC Terszem! FICONKA TÁBORNOK Terszám! PECSEK TÁBORNOK Terfűl! TÜRÜSZ BAKA *(vérszjósó suttogással)* Terrorr!

KOCI-DOMBI Igen, tercorr. Fánk, piacunk szent jelképe, nem maradhat kihasználatlanul.

TÜRÜSZ BAKA Nem is marad. KOCI-DOMBI Az élet rendjét és a rend életét hirdetem.

TÜRÜSZ BAKA Mi pedig megvalósítjuk. KOCI-DOMBI És mert megbízom piaci közösségünkben, eltörlöm a halálbüntetést.

MIND *(megrökönyödve)* Koci-Dombi?

KOCI-DOMBI Igen, eltörlöm. hogy még akire nyilvánvaló bűnhődés várna is, az is örömmel, megváltó jutalomnak érezze a halált.

TÜRÜSZ BAKA Azt hiszem, értem. Halál lesz, akasztás lesz, mérgezés lesz, agyonverés lesz, de nem büntetésekként.

MIND Hanem jutalmul. KOCI-DOMBI Még az érdemtelenek-nek is.

ZÖLD TOMBÁC De nem vezet ez valami kóros deformálódáshoz, ami — itt-ott — netán már a demokráciára hasonlítana?

MIND *(elszörnyedve)* Demokrácia?

KOCI-DOMBI A személyem talán csak elegendő garancia?

TÜRÜSZ BAKA En mint az egy-szerű nép fia biztosíthatlak, hogy piaci közösségünknek még a nyelvéből is hiányzik a fogalom, nem-hogy a tudatából.

PECSEK TÁBORNOK És ha éppen csak ez jár az eszükben? KOCI-DOMBI Gondolati, gondolkodási szabadság. Nem tűröm a megsértését.

PECSEK TÁBORNOK *(Türüsz Bakához)* Sürgetni kell a készülékeket, fiam.

TÜRÜSZ BAKA *(fölköbörödtől)* Fiam?

PECSEK TÁBORNOK *(némi gúnynyal)* Pardon, minisztertársam.

TÜRÜSZ BAKA *(sziszegve)* Ezért még fölhasítom a pacalodat, mocsokláda.

FICONKA TÁBORNOK Csak sem-mi széthúzás vagy széthasítás. Koci-Dombi parancsa egyértelmű volt. Vége a pártütésnek.

ZÖLD TOMBÁC A pártütésnek és a különködésnek.

KOCI-DOMBI Ezután a piacon mindenki ugyanazt árul. Kötelezzük rá polgárainkat, nehogy lelki békéjük megbomoljék.

FICONKA TÁBORNOK Nehogy egymásnak essenek.

PECSEK TÁBORNOK Nehogy belevesszenek az ocsmány rivalizálásba!

TÜRÜSZ BAKA Piaci közösségünk nyelvéből hiányzik ez a szó.

PECSEK TÁBORNOK De a tejük-ben? KOCI-DOMBI Pszt. Gon-dol-ko-dá-si szabadság.

TÜRÜSZ BAKA Attól tartok, itt is vannak, akik mindenáron élni akarnak ezzel a szabadsággal.

KOCI-DOMBI *(jóindulattal)* Nézzük el nekik, fiam.

TÜRÜSZ BAKA *(kiköp a fa felé)*

KOCI-DOMBI Önök mind kerülgetik a munkát. *(Dühödten)* Még nem nyilatkoztak a kísérletekről. Pedig az törvényjavaslat volt. Önöknek kötelességük megszavazni és végrehajtani, azért miniszterek. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni: az én minisztereim. *(Hangosan)* Koci-Dombi munkatársai.

ZÖLD TOMBÁC *(elrikoltja magát)* Éljen Koci-Dombi!

MIND Éljen! Hurrá! Éljen! TÜRÜSZ

BAKA *(az egyik piaci*

stand alól láda sört húz elő)

Igyunk az egészségére. Éljen Koci-Dombi!

Mindegyik a ládához ugrik. Kapkodják elő az üvegeket és igyekeznek a legkülönbözőbb helyeken fölnyitni. Van olyan is, aki egyenesen az el-átéltek nádrágszíjának csatjába akasztja be az üveget. Türüsz Baka az egyetlen, aki fogával nyitja ki palackját.

MIND Ko-ci-Dom-bi! Ko-ci-Dom-bi!
Ko-ci-Dom-bi!

Az ünnepelt megállást int

KOCI-DOMBI A hozzászólásokat kérem.

FICONKA TÁBORNOK A hadra keltek nevében és a magaméban is kijelenthetem, hogy a törvényjavaslat megfelel az egész piaci közösség hadi érdekeinek, tehát egyetértőleg támogatjuk, és mindent megteszünk teljesítésére, mivel azt egyértelműen nyílt parancsnak tekintjük.

koci-Dombi kezét fog a miniszterrel

PECSEK TÁBORNOK Csendőrtudományilag tekintve .a kérdést, annak számos előnye egyszerűen vitathatatlan : megkönnyíti a mindenre és mindenkire kiterjedő általános ellenőrzést. mivel az jobbára egy helyen végrehajtható, és ebben a végrehajtásban a csend-őrtudomány kiválóságai csakúgy, mint közkatonái, őszinte és osztatlan lelkesedéssel vesznek részt — piaci közösségeink fölvirágoztatására.

Koci-Dombi újabb parolája.

ZÖLD TOMBÁC A rendőrség... a magam részéről... (makog) tehát, ahogy a dolgok állása eme jeles pillanatban mutatkozik... vagyis, hogy....

TÜRÜSZ BAKA Egyszerűbben, miniszterem.

ZÖLD TOMBÁC ... hogy a nép állapota a jövő útján... a további fejlődés, a gazdasági csoda...

aminek nálunk megbízható alapja van...

TÜRÜSZ BAKA A lényegét, miniszterem. ZÖLD TOMBÁC *(riadtan pislog kör-be, de az arcok fenyegetőek)* ...nos, ahogy értelmezem ... szóval... a probléma...

TÜRÜSZ BAKA Miféle probléma? *(Fenyegetően közeledik)*

ZÖLD TOMBÁC ...akarom mondani: a kérdés...

TÜRÜSZ BAKA Kérdés? *(Már egészen Zöld Tombác képébe mászik)*

ZÖLD TOMBÁC *(dadog)* ... há-háhát ....a rendőrség ott lesz a közdelemben. *(Mégkönyebbül)* Igen, ott lesz. És örömmel vállalja a rá-eső feladatokat.

KOCI-DOMBI *(kezet ráz vele)* Köszönöm, barátom.

Türüsz Baka most Kori-Dombihoz húzódik és a fülebe sugdos valamit

KOCI-DOMBI *(arca derűs, két kézzel ragadja meg Türüsz Baka kezét, aki újfent megtörölte tenyerét a combjában)* Drága fiam, hálás köszönet.

Kori-Dombi várakozón néz az álldogáló miniszterhelyettesekre, államtitkárokra. Türüsz Baka egyértelmű mozdulatokkal sürgeti őket

ÁLLAMTITKÁROK, MINISZTERHELYETTESEK A piaci népet szolbáljuk.

Fölcattanó és ütemesre váltó taps

KOCI-DOMBI *(fölköbörödtől és maga is mosolyogva tapsol, majd hirtelen ab-bahagyja és — reflexszerűen — a többiek is)* A történelem, az utó-kor majd igazolni fogja cselekedeteinket. Es lesz történelem, lesz utókor, mert mi most megteremtettük azok lehetőségét. Jölesik magam mögött tudnom *(hátranéz, de mögötte csak a fa van a lógó akasztottakkal)* az egységes piaci közösséget. De önöknek, államférfiaknak, kötelességük szem előtt tartani a négy érzéket mint kormányzatunk alapelvét.

ZÖLD TOMBÁC *(katonásan tisztelegve előrelép)* Terszem!

FICONKA TÁBORNOK *(tisztelegve mellé)* Terszám!

PECSEK TÁBORNOK *(ugyanacsak szalutálva)* Terfűl!

TÜRÜSZ BAKA *(szíriényszerű, ordítással)* Terror!

„Az államtitkárok és miniszterhelyettesek rendre kilépnek minisztereik mögé és szalutálva mondják utánuk a varázsszavakat

KOCI-DOMBI *(elégedetten)* Önök tehát, barátaim, itt-elöttem fölesküdték az alkotmányra, és ettől a pillanattól .az esküjük is kötelezi önöket.

FICONKA TÁBORNOK *(Zöld Tombáchoz)* Az elődöknél ilyenkor a *Hajtsd meg, folyókn, a malmokat* című dal következett.

ZÖLD TOMBÁC Ennek botfüle van.
TÜRÜSZ BAKA (*rendreutasítón*) Itt éneknek helye nincs, mert bár hajnalodik, sokan még mély álomba merülnek (*gesztusai ismét a fát illetik*), és tapintatos kormányzatunk nem venné szívére fölbresztésüket.

FECSEK TÁBORNOK (*méltatlankodva*) De ki akarja itt a népet fölbresztetni?

ZÖLD TOMBÁC Kötelessége aludni.

FICONKA TÁBORNOK Pedig már lassacskán ébrednek. Várják a piaci hajnalok. A mi piacunk gyönyörűség h.a.jnalar.

ZÖLD TOMBÁC Savanyúkáposzta-hajnalok.

FICONKA TÁBORNOK Sárgarépa-hajnalok.

PECSEK TÁBORNOK Krumpli-hajnalok.

TÜRÜSZ BAKA Hiszen mindenki ugyanazt, árul.

ZÖLD TOMBÁC Ugyanazt a savanyúkáposztát.

FICONKA TÁBORNOK Ugyanazt a sárgarépát.

PECSEK TÁBORNOK Ugyanazt a krumplit.

KOCI-DÓMBI (*ábrándos sóhajjal*) Ugyanaz-hajnalok.

MIND (*lelkesen*) Ugyanaz-hajnalok!

Egy ócska condrákba bugyolált öregember kétkerekű piaci áruskocsit tol be — nehézkesen, lihegve. A kocsit alaposan megrakva minden-éle árukkal

ÖREG TRÓGER (*motyogva*) Megint megvirradt. (*Megáll, igazgatja a rakományt*) Újra csak itt... Megjött a hajnal-tróger. Mindjárt itt lesz-nek az árusok, hogy szétkapkodják a holmit. (*Nyögve ráncigál egy félrecsúszott krumpliszákot*) Lassan már egyfolyónak éjszakák és nappalok ... Karfiolt nem hoztam. Méregdrága ... Azt a pár órát is nyugtalanul töltöttem. Szörnyű dolgokat álmódtam ... A nyavalya ebbe a káposztába. (*Rendezkedik*)

TÜRÜSZ BAKA (*suttogva*) Megvirradt. Ideje lelépnünk, mielőtt még az egész piac összecsdölné.

KOCI-DÓMBI A minisztertanácsot berekesztem. (*A fa mögött kisettenkedik a színről*)

A többiek is macskaléptekkel osonnak kifelé. A miniszterek azonban még suttogják a varázsszavakat

ZÖLD TOMBÁC Terszem.
FICONKA TÁBORNOK Terszaj.
PECSEK TÁBORNOK Terfűl.

TÜRÜSZ BAKA (*idegesen körbeforgva, félhangosan*) Terror!

Az öreg elfoglaltan matat kocsiján. Az akasztottak egyenként kiakasztják nyakukból a kötelet és szép komótos csöndességgel elfoglalják helyüket a piaci standok mögött. A jó reggelttel köszöngető Öreg Tróger minden standon lerakja a megrendelt árut. Az árusok gondosan rendezkednek, ártáblákat írnak, halmokat raknak.

A piac lassan benépesedik kosaras-szatyros vásárlókkal. Üres hurkok harangoznak a körtefán

Második fölvonás

Szín: az előbbi piac kora reggel. Az árusok már szétrakták portékájukat: minden egyes ládában vöröskáposzta, semmilyen más árut nem látni. A káposzták lehetnek fonnyadtak, hiszen már jó ideje csak ez található a piacon. A háttérben álló fát egy föltámasztott kétkerekű piaci kocsitakarja ki. Az árusok nyaka különböző színű sálakkal van becsavarva

KOFA Mellen gyönyörű hizott ludaim vótak!

ÁRUS Minden reggel fényesre dörögöltem az almákat.

SZATÓCS Mákomb volt, dióm, lekvárom. És csak én árultam aszalt szilvát.

VIRÁGÁRUS LÁNY (*kissé hibbantnak látszik*) Friss vágott virágot.

Olcso a szegfűm. SAVANYÚSÁGOS

A szegfűd? Hol

van már a szegfűd?

VIRÁGÁRUS LÁNY (*mániákusan*)

Szegfűt tessék!

BOLGÁR Enyém saláta mindig a legszebb. Hubovo. Saláta nyaura.

KOFA Van helette káposzta. Egye meg, aki hozta!

SAVANYÚSÁGOS Hogy menne a boltom! Senkinél egy fej zöldsaláta.

ÁRUS De hiszen éppen azért nincs zöldsaláta, amiért magánál savanyúság.

SZATÓCS Majd lesz körte. (*Fejével hátramutat a fa felé*) Mindenféle.

Egyik finomabb, mint a másik.

(*Kuncog*)

KOFA Rosseb idesannya! VIRÁGÁRUS LÁNY Olcso szegfűt tessék!

BOLGÁR (*ordít*) Nyama szegfű!

VIRÁGÁRUS LÁNY (*összerezzen*)

Szegfűt ... (*halkabban*) szegfűt ...

(*Csupán a szája mozog*)

SZATÓCS A nótát már hallották?

KOFA Nótát?

BOLGÁR Nóta? Ének? Dal?

SZATÓCS A nótát hát. Amit a diákok énekelnek. Aszongyák, mindegyik tudja.

KOFA A diákok? Aztán hun ének-lik?

SZATÓCS Ahol lehet. Ahonnét messze van ez a rohadás. (*Feje újra csak a fa irányába mozdul*) Meg ahonnét messze vannak a tetves hóhérai. Mert a közelükben nem lehet. Ott csak azt lehet, amit azok dirigálnak. De a diákoknak nóta kell. Igazi, szép nóta. Anélkül még a diákságuk se megy. Itt-ott, ahol módjuk van rá, összehajolnak, összedugják a fejüket, és eld.ünynyögik egymásnak a nótát.

KOFA (*ámuldozva*) Mellen nótát?

ÁRUS (*izgatottan*) Milyet, milyet. Hát nem hallja: a nótát.

VIRÁGÁRUS LÁNY Fehér szegfűm is van.

KOFA Korelád van, meg eggye több kereked!

SZATÓCS Ez úgyse értené a nótát.

KOFA Hacsak a félnótát nem!

BOLGÁR Kinek kedve van énekel-ni?

SAVANYÚSÁGOS Hallotta. A diákságnak még van kedve. Azoknak még nem húzták el eléggé a nótájukat. Itt a piacon a nótát minékünk már jó ideje mások fújják. De azért kíváncsi lennék a nótájukra.

KOFA (*fölelénkülve*) Én is, én is. Dalolja, szatócs uram.

SZATÓCS (*riadtan*) Hiszen dalolnám én, ha lehetne. Ha nem félnék, hogy ez az ördögfatty meg-hallja, és egy kicsit elszorítja a hangszálaimat.

(*Nyakát tapogatja*) Az ilyesmi itt, most elég könnyen megy. (*Sugdosva*)

Hallottam, a diákok közül is sokan megkapták az újdívatú sálakat.

Türüsz Baka száz meg száz alakban megsokszorozódva lopakszik közbük, és minden-kire lecsap.

Lehet, hogy itt is itt van. (*Körbe pislog*) Talán ő a Virágárus Lány, vagy éppen Kofa nagysád.

Idegese fölhördülések

Jó, jó. Tudom. De azért nem árt az óvatosság. Talán még a káposztákat is át kéne válogatnunk: nem rejtőzött-e közbük az éjszaka.

ÁRUS Kissé túloz a szomszéd úr.

*Hirtelen mindannyian riadtan me-
rednek az Árusra, a gyanú villant be-
légük*

VIRÁGÁRUS LÁNY Szegfűt tessék!

ÁRUS (*hátrál a közeledők elől*) De kérem, én nem úgy értettem. Én csak arra gondoltam, hogy nem álcázhatja magát valaki vöröskáposztának.

Mert, ugye, ez mégiscsak képtelenség. (*Beszorol egy stand-hoz*) Nem, nem. Ne bántsanak. Csak nem gondolják, hogy én ... De mi-ért?

Csépelni, ütlegelni kezdik KOFA A

rosseb a besúgójába! ÁRUS Nem,

nem ... Hagyjanak.

BOLGÁR Spion!

VIRÁGÁRUS LÁNY (*csakor szegfűvel veri az Árus fejét*) Szegfűt tessék!

SZATÓCS Ha nem vigyáznunk, szépen beköp bennünket sorjában. Nesze. (*Irgalmatlanul veri a szerencsétlent*)

Közben lassacskán benépesül a piac. Vásárlók — karjukon kosár, szatyor -- állnak meg az elhagyott standok-nál, majd körülállják a veszekedőket -- előbb csupán szemlélődve, később egyre inkább fölheccelve magukat is a verekedésre

VIRÁGÁRUS LÁNY Szegfűt tessék!

Olcso a szegfűm!

ÁRUS (*könyörögve*) Eresszenek el, emberek. Nem csináltam, igazán nem csináltam semmit.

SAVANYÚSÁGOS (kíméletlen) De akartál, a nyavalya törne föl.

Valahonnét a fa mögül csöndben előrelopakodik Tűrűsz Baka. Nyomában — ugyancsak macskaléptekkel -- emberei. Megállnak. Ahogy észreveszik az újonnan érkezetteket, a verekedők nyomban megmerednek. Aztán mintha mi sem történt volna (legföllebb fél szemmel sandítanak Tűrűsz Bakák felé), elfoglalják eredeti helyüket. Tűrűsz Baka és emberei megindulnak a standok között

TÜRÜSZ BAKA (megáll a Bolgár standja előtt) Na mi az, Pancserov úr, elfogyott a friss zöldségje, hogy így ráér. (A Bolgár riadtan tesz-vesz a káposzták közt és csak arra a csattanásra kapja föl fejét, amit Tűrűsz Baka keze okozott a stand deszkáján) Ajánlom, hogy ereszd ki a hangod, és kínálgasd a portékát, mert a mi lányszű vezérünk (intésére csatlósai tapsolni kezdenek) nem türi el a szabotázst.

CSATLÓSOK (kórusban) Ko-ci-Dombi! Ko-ci-Dom-bi! Ko-ci-Dom-bi!

Az árusok és a vásárlók kapkodva igyekeznek az ütemes tapsolásba és kiáltozásba bekapcsolódni

VIRÁGÁRUS LÁNY Szegefűt tessék! Szegefűt!

TÜRÜSZ BAKA (fenyegetően) Mit motyogsz, aranyom? (Belemarkol elébb a lány fenekébe, majd hajánál fogva fejét hátrarántja) Koci-Dom-bi.

VIRÁGÁRUS LÁNY (eltorzult arccal) Ko-ci-Dom-bi! Szegefűt tessék!

TÜRÜSZ BAKA (a Szatócsnál) Nem kínáljuk ezt a finom portékát?!

SZATÓCS Mákot, diót, asszonyok. Aszalt szilvát.

Tűrűsz Baka lépeget tovább, sorra veszi mindegyikőjüket, de már mind ijedten hódol az örületnek

KOFA Hizott libát, naccságaim, sárga ludakat!

SAVANYÚSÁGOS Finom csalamádét, uborkát, savanyú káposztát!

VIRÁGÁRUS LÁNY Ko-ci-Dom-bi! Szegefűt tessék!

TÜRÜSZ BAKA (a vásárlókhoz) Ti pedig vásároljatok, az anyátok jó istenit, ha egyszer ilyen jó hozzátok a mi vezérünk, és ellát benneteket mindennel.

Tűrűsz Baka és csatlósai ellenőrzik a vásárlást. A pénzt egyszerűen elszelik az árusoktól

TÜRÜSZ BAKA (a Virágáros Lány-hoz) Eredj, aranyom, hozz nekünk sört. Itt a pénz rá.

VIRÁGÁRUS LÁNY (átveszi a pénzt, egy kicsit töpreng, majd kiemel egy fej vöröskáposztát és Tűrűsz Bakához viszi) Tessék a söröd.

TÜRÜSZ BAKA (előnti a mérget) Vic-celsz velem, te cafat. (Embereihez)

Kontárok, hé. Vigyétek ezt a tetvest!

A csatlósok rángatják a kapálózd lányt, amikor nagy dörrenéssel levágódik a föltámasztott piaci kocsi, és a körtefától előrenyomakodik egy mérhetetlenül megnövekedett pocak, nyomában pedig tulajdonosa: Koci-Dombi. Miniszterei követik. A dörrenésre az egész piacon meg-áll a mozgás, minden szem a váratlanul fölbukkanókat lesi

KOCI-DOMBI (fölháborodva) Én itt miniszterekkel a piac népének sorsán aggódva a jövőről tárgyalok nappalt éjszakává téve, hogy a föl-emelkedés útjára vezesselek benneteket, és földerítem előttem a boldogabb jövő csodálatos képét, ahol megszűnnek az egyenlőtlenségek, e fölszámoljuk az, irásbeliséget, közkinccsé tesszük a vöröskáposztát, hogy aki más káposztát akarna — merő individualizmusból —, az csupán a többiek megbélyegzését is vállalva tehesse, és akkor itt, a tanácskozásnak szinte a kellős közepén, amikor már felúton jár a kibontakozás, mindent félbeszakít ez a lárma, ez a nyilvános zajongás, amelynek önkénye keservesen megkötö cselekedni vágyó kezünket, megdöbbsenti aggódó szívünket és eltömiti a nép sóhajainak mindig örömmel nyitva tartott fülünket, mert vannak egyesek, akik képtelenek fölfogni a saját érdeküket a nép érdekében, és zajjal háborgatnak szent tevékenységünkben. (Tűrűsz Bakához) Kedves miniszterem, mi történik itt?

TÜRÜSZ BAKA (mintegy gombnyomásra) Lázadás, sztrájk, engedetlenség, szabotázs, protestálás, önálló véleménynyilvánítás, ellenforradalom, anarchia, elégedetlenkedés, demokratizálódás, két lépés hát-ra ...

KOCI-DOMBI (jóságosan) Gyerekebetegek!

TÜRÜSZ BAKA (kizökkenthetetlen) ...fajtalanság, kenyértörés, törvénytörés, lázítás, izgatás, öngazgatás, parlamentarizmus, hazaárulás, sajtószabadság, fölségsértés, nemzetgyalázás, dezertálás, disszidálás, választás, népképviselő ...

KOCI-DOMBI (mosolyogva) Semmi-ségek!

ZÖLD TOMBÁC Tekints művedre, Koci-Dombi. Nézz körül a piacon.

TÜRÜSZ BAKA (int a csatlósoknak, akik sietve elfoglalják a helyüket az árusok mellett)

PECSEK TÁBORNOK Csendőrségem örömmel vett részt a rendcsinálásban.

FICONKA TÁBORNOK Akár a had-ra kelték.

TÜRÜSZ BAKA (odamegy Koci-Dombihoz és a fölébe súg)

KOCI-DOMBI Tudom, fiam. Mindig így van.

Koci-Dombi a miniszterek élén kör-be indul a standokon. Tűrűsz Baka

állandóan körüljárja, mintha biztonságát féltené, majd beint az álldogoló vásárlóknak

VÁSÁRLÓK (egyhangúlag) Koci-Dom-bi! Ko-ci-Dom-bi!

KOCI-DOMBI (önelégült) Látjátok, felebarátaim. Megvan mindenetek. Árubőség. Fantasztikus választék: hizott liba, mák, dió, darálva is kapható, aszalt szilva, friss petrezselyem, primőrök, csalamádé, szegfű.

Es a kísérletek a lehető legjobb stádiumban.

A miniszterek lelkesen bólogatnak

Hamarosan újabb standokat kell fölláttanunk a körtéknek, mert a mi nagyszerű fánk (szeretettel néz a fára) megáld bennünket dűsgazdag termésével, izletesnél izletesebb gyümölcsseivel. Akkor aztán végképp neveltségessé válnak ellenségeink a hiánygazdálkodás vádjával.

ZÖLD TOIVIBÁC Mézes körte.

PECSEK TÁBORNOK I; Tűskés körte.

FICONKA TÁBORNOK Szókökörte.

TÜRÜSZ BAKA Búzás körte. KOCI-DOMBI Rozsos körte.

I. CSATLÓS Vajas körte.

II. CSATLÓS Lófasz körte.

III. CSATLÓS Császárkörte.

IV. CSATLÓS Villanykörte.

TÜRÜSZ BAKA (szájon vágja) Marha.

IV. CSATLÓS (száját törülgeti) Marhakörte 'nincs is, csak marharepa.

TÜRÜSZ BAKA (öklével fenyegeti)

Dög.

KOCI-DOMBI Szent körtefánk, mondhatni: az életfán, megterem boldog életünk.

EGY VÁSÁRLÓ Vackor.

TÜRÜSZ BAKA (hatalmasat ugrik és közlőül bámul a vásárlók képébe) Véleményetek is van, kispofáim? Netán kételkedni mertek, kishitű cserebogarak? És pofázni, és még reménykedni is?

KOCI-DOMBI Szomorúságot okoztok szívemnek.

ZÖLD TOMBÁC Hálátlan csürhe.

PECSEK TÁBORNOK Agyondolgozod magad, Koci-Dombi, ezért az ócska népséget.

FICONKA TÁBORNOK A szemedet sem hunyod le.

KOCI-DOMBI (szerényen) Valakinek vállalnia kell a terheket.

ZÖLD TOMBÁC A kísérlet tehát.

KOCI-DOMBI (látványosan készülődik a szónoklathoz, de csak akkor fog bele, amikor Tűrűsz Baka egy gyümölcsösrekeszt tesz a lába alá)

Piacom népe! Szeretett felebarátaim! Polgártársak! Kis piac vagyunk a nagy piacok sodrában. De függetlenségünket, önállóságunkat alkalmunk volt alkalmanszor bizonyítani. Ezek a nagyszerű hagyományok adnak nekem, vezéreteknak, erőt, hogy továbbra is biztosítani igyekezzem önállóságunkat.

Nézzétek ezt a fát. (Széles mozdulattal tesz a fa felé.) Nézzétek és örvendeztetek, hogy itt áll — boldogulá-

sotokra. Korábban is folytak kísérletek. A fantasztikus elképzelések, hogy fólia alá kényszerítik a fát és napágyukkal bombázva igyekeznek neki érdemesebb létezését biztosítani, szép — kétségtelenül az —, de ábrándok maradtak. Sőt, az előző, hibát hibára halmozó vezetés már-már majdnem halálos betegé tette a fát. Tudjuk, tudjátok ti is, nem az elképzelés volt eleve téves, a hanyagság, a fától való elszakadás, a merevségek oktatták a bajt. De — íme a példa — a fa túlélte ezeket a megpróbáltatásokat, Erősebb, ellenállóbb lett. Ha kellett, nemcsak körtéket bírt el, súlyosabb terhek is lógtak rajta. És amikor úgy döntöttünk, hogy az összes föl-lelhető körtefajtát beleoltjuk ebbe az egy fába, döntésünk e y egész piac népének helyeslésével találkozott. Hosszan idéztem em a leveleket, amelyek előrelátó, bölcs és egyúttal merész lépésként üdvözölték a tervet.

Zöld Tombác már emelné kezét a tapsolásra, de Koci-Dombi leinti

KOCI-DOMBI A felelőssé, amit nyakamba vettem, kötelezettségekkel jár. A kísérletek kötelezettségével. Solingenből újabb ojtókéseket rendeltünk, hogy a legtokéletesebb technikát alkalmazzassuk. Egy kisebb kutatócsoport állandóan tanulmányozza a legnagyobb körtenemesítő munkásságát. Nevüket Önök már az elmúlt vezetés idején jól megismerték és megtanulták tisztelni. Ha megjön a várva várt eredmény — boldogok lesztek. De vegyétek eszetekbe: addig gürcöl-ni, dolgozni kell, ahogyan én te-szem okulástokra is — lankadatlanul..

Türüs Baka beint a csatlósoknak

CSATLÓSOK Ko-ci-Dom-bi ! Ko-ci-Dom-bi!

Türüs Baka szűrös és egyértelmű tekintettel futja körbe az egész hallgatósságot

VIRÁGÁRUS LÁNY Szegfűt tessék!
TÜRÜSZ BAKA (ordít) Háromszoros hurrá Koci-Dombinak!

1VIIND Hurrá! Hurrá! Hurrá!

Türüs Baka föl-alá jár.: micdeniÉ ellenörzi, kellő lelkesedéssel hangzanak-e föl a szavak. Ahol — érzése szerint — szükséges, egy-egy figyelmeztető hajcibálással besegít

Z JLD TOIVIBÁC (odalép Koci-Dombihoz) Azt hiszem, az egész piaci nép háláját és köszönetét tolmácsolhatom azért a munkáért, amit fáradhatatlanul végzel a piac fölvi-rágoztatására. Ígérjük, hogy mögötted állunk a legnehezebb percekben is, és diadalra segítjük a lángelméd tervét.

Paroláznak

TÜRÜSZ BAKA (ráteszi egyik lábát a gyümölcsrekesz-emelvényre és enyhén bokán rúgja Koci-Dombit) Bocsánat! Nem szabad bűnös módon megfélemlenünk ellenségeink-ről, akik irigylik eredményeinket és azt kívánják: fuccsoljon be a körtekisérlet, vacsorázza össze a seggünket minden harapáskor; vagyis azokról, akik sötétben bujkálnak és zavarosban halásznak; akik a demonstrációkon csak torokukat köszörülik, hogy ne kelljen kiabálni ok, akik fordítva tartják a kéneket, hogy a tön-tegeket fejre állítsák, akik kilépnek a sorból, akik belépnek a sorba, akik ...

Hirtelen elhallgat, szert egyre közeledve és egyre kivehetőbben hangzik az ének, mintha több torokból ered-ne, mi azonban a dal forrását nem láthatjuk.
A színpalak mörgül érkezik az ének:

Kinyílt a tulipán
Koci-Dombi valogán Azt hitte, hogy saláta örömeiben lerágtá.

Koci-Dombi leroskad egy gyümölcsösrekeszre, miniszterei riadtan 'ugranak mögéje

TÜRÜSZ BAKA (keményen) Kontárok, hé! Kerítsétek őket, sasmaraim. Tiporjátok őket, ocsmány csótányaim! Sújtson le piaci öklötök.

A csatlósok minden irányban szétfutnak.
A piaci nép remegve várja a fejleményeket

PECSEK TÁBORNOK (elsőnek ébred) Mi ez a hallatlan pimaszság?

Hogyan dolgozik a belbiztonság?
TÜRÜSZ BAKA (egyszeriben torkon ragadja) A csendőreiddel törődj, te tepseszájú!

ZÖLD TOMBÁC Én mint Koci-Dombi személye körüli miniszter, tiltakozom efféle atrocitások ellen, és mindent megteszek, hogy a jövő-ben ...

TÜRÜSZ BAKA (most az ő torkát kapja el) A jövőben majd neked is jobban a pofádra mászunk, dobzöszemű!

FICONKA TÁBORNOK (üvölt) Had-ra kelek !

ZÖLD TOMBÁC Én is.

PECSEK TÁBORNOK Én is.

TÜRÜSZ BAKA Hatókrök.

Lassan szivárognak vissza a csatlósok. Lapító pillantásaikból könnyű kiolvasni, hogy ezúttal nem jártak eredménnyel

KOCI-DOMBI (elúszó reménykedéssel) Nos, fiaim?

TÜRÜSZ BAKA (elébük ugrik) Hát ti csak a napot lopjátok, csak a pofákat tömitek? Itt meg mindenünnen újabb ellenség üti föl a fe-

jét? Merészelnek zúgolódni? És rendre megtépik a rohadt pofájukat. Fertőznek és bomlasztanak. Hát miért kapjátok ti legyalulva a vöröskáposztát, és nem úgy, ahogyan ez az egész csürhe? Nektek már semmi sem elég jó? Ide mertek jönni üres kézzel?

Egymás után hatalmas ütéseket oszt ki az előtte sorakozó csatlósok gyomorszájára.
Egyik-másik, összecsuklik., de a keményebbje is hétrét görnyedve vinnyog

VIRÁGÁRUS LÁNY Szegfűt tessék!
SZATÓCS (elrángatja az útból) Eszed veled jé t, te szerencsétlen! KOCI-DOMBI (még mindig nem tért magához az ijedségből) Már azt hittem, a körtére törnek.

TÜRÜSZ BAKA (vészjóslóan) Még közel kerülhetnek hozzá, csak kapjam a kezembe őket.

ZÖLD TOMBÁC A szent körtefa az egész piaci nép szent ügye. Ez ellen nem szervezkedhet és nem is, szervezkedik senki. Néppürü. boldogulása minden egyébnél előbb-re való.

TCTRÜSZ BAKA Befogod a pofóda, vagy ráülök.

KOCI-DOMBI A körtefa a mi életünk.

FICONKA TÁBORNOK A körte r. békénk.

PECSEK TÁBORNOK A körte .a hal - Cunk.

SAVANYÚSÁGOS (kissé tétovázva) Eljen a körte!

ZÖLD TOMBÁC (ütemes tapsal; Koci-Dom-bi ! K.o-ci-Dom-bi ! ci-Dom-bi

A piaci emberek egymásra pislog-nak, majd kelletlenül belekapcsolód-nak a tapsbrigádba

KOCI-DOMBI (mosolyog) Köszönöm, Jólesik a szimpátia ilyen nehéz percekben, jól a spontán ragaszkodás. Ez ad erőt nekem életművem folytatásához, (A piaci néphez) Talán a fejlődés során egyszer oda is eljutunk, hogy fejes káposztát is találtok a piacon. Sőt — merész a jóslat, de megkockáztatom -, kelkáposztát.

Most erősödik föl igazán a taps és vált át a csatlósok hathatós támogatásával vastapsba
De már a taps közepén kezd áthatolni az ének

Koci-Dombi valogán
Kinyílt, t.a tulipán
Azt hitte, hogy saláta
Örömeiben lerágtá.

FOCI-DOMBI (rémülten) Ide, ide, jó minisztereim!

TÜRÜSZ BAKA (ordít) A hétszentségit! Kontárok! Merész bajtársaim! Utánam!

Éktelen rohangászás kezdődik: innen-onnan bukkannak föl a csatlósok, hogy nyomban el is tűnjenek,

Olykor Tűrűsz Baka is átrohan a színen.

nagy forgatagban a piaci kocsi ismét fölragózik, olyannyira, hogy teljesen eltakarja a fát.

Tűrűsz Baka példáján lassan fölbátorodva, a miniszterek is belevetik magukat az üldözésbe. A szín egyre sötétebb lesz, végül alig lehet ki-venni az alakokat. Az árusok és a vásárlók földbe gyökerezett lábbal állnak

ZÖLD TOMBÁC (átrohan a színen)

Terszem!

FICONKA TÁBORNOK (ellenkező irányból) Terszaj!

PECSEK TÁBORNOK (ugyancsak futva) Terfűl!

TÜRÜSZ BAKA (az ácsorgó emberek között rohángál és mintegy nekik is üvölti) Terror!

A f élstétben hirtelen kiürül a szín-pad, csupán Koci-Dombi és a Virág-árus Lány marad a helyén. A szín-falak mögül zajok, nyögések, sóhajok, zokogások hallatszanak.

Hosszabb csend.

Egy csapásra világos lesz a kiürült színpad: egy gyümölcsösrekeszen ott remeg Koci-Dombi, standágánál ott áll a Virágárus Lány

VIRÁGÁRUS LÁNY (néhány lépést tesz Koci-Dombi felé) Szegfűt tessék!

A körtefa felől, lassan előlép Tűrűsz Baka, egyik kezével szép komótosan leengedi a piaci kocsit. Láthatóvá válnak a körtefa ágai, amelyeken — színes sáljaiknál fogva — fölakasztott piaciak lógnak.

Egymás után sündörögnek elő a miniszterek is.

Tűrűsz Baka odamegy Koci-Dombihoz és fejét a körte irányába fordítja. Koci-Dombiban megszűnik a remegés

VIRÁGÁRUS LÁNY (elképedve, értetlenül bámulja a látványt) Szegfűt tessék ... szegfűt ... (Egyszer-re, mintha észbe kapna, énekelni kezd)

Koci-Dombi valogán

Kinyílt a tulipán

Azt hitte, hogy saláta

Örömeben lerágta.

ZÖLD TOMBÁC (már az első sor-nál vészjóslóan) Terszem. FICONKA

TÁBORNOK (ugyanúgy)

Terszaj.

PECSEK TÁBORNOK (ugyanúgy) Terfűl.

TÜRÜSZ BAKA (fogai közt sziszegve) Terror. (És már ugrik is a Virágárus Lánghoz, hogy nyakán el-kapva a sálát, a fa alá vonszolja és fölakassza a többiek közé. Csak, igen nehezen talál neki helyet, a lány a legkevésbé sem tiltakozik)

A többiek a nézőtériek hátat fordítva némán figyelik a fejleményeket, amíg ki nem takarja őket a teljes színpadi sötétség

Harmadik fölvonás

A szín a korábbi, de eltűnt a piaci kocsi. Közvetlenül a fára látni. A standok mögött most Koci-Dombi, miniszterei és egy Államtitkára áll. Áruként mindannyiuknál fonnyadt vöröskáposzta-levelek halomban

TÜRÜSZ BAKA (énekel)

Koci-Dombi valogán

Kinyílt a tulipán

Azt hitte, hogy saláta

Örömeben lerágta.

KOCI-DOMBI (mintha nem is hallaná) Friss, szép salátácskám, de megfonnyadtatok. (Rakosgatja a káposztaleveleket) Pedig mindenki nálam veszi a salátát.

PECSEK TÁBORNOK Nálam meg a kövér libát.

ZÖLD TOMBÁC A gyönyörű almákat.

FICONKA TÁBORNOK És hogy fogy az aszalt szilva! ÁLLAMTITKÁR Meg a hordóskáposzta.

TÜRÜSZ BAKA Szegfűt tessék! Fehér szegfűm is van.

ZÖLD TOMBÁC Elpusztítottuk, elüldöztük a kereskedőket, a vásárlókat, most árulhatunk magunk önmagunknak. Mígcsak a bátrabbak vissza nem merészkednek.

TÜRÜSZ BAKA (fenyegetőleg) Az kéne csak! Várják is őket jó kontárjaim a kellő fogásokkal.

ZÖLD TOMBÁC (megvetően) Goromba állat vagy.

Tűrűsz Baka eltorzult képpel és kímeletlen fenyegetéssel szemében közeleg a rendőrmíniszterhez. A szín-falak mögül előtettenkednek meg-bűjt csatlósai, hogy rendelkezésére álljanak. Főnökük azonban egyetlen intésévei-visszaparancsolja őket

TÜRÜSZ BAKA (vicsorog) Ehhez a takonypóchoz nincs szükségem segítségre. Elbánok vele magam is. Már régen díszelgnie kéne piacunk szent körtefáján ...

A két tábornok — nem valami nagy meggyőződéssel ugyan — elállja Tűrűsz Baka útját

KOCI-DOMBI (szemforgatással) Legjobb a békesség, gyermekeim.

TÜRÜSZ BAKA Szóval ez a két trágymarsall is pofátlankodni merészel? Szóval már nem is emlékeztek az alkotmányra? a négy alaptörvényre? (Az utolsó szavakat már üvölti)

ZÖLD TOMPPÁC (kacarászva) Terszem.

FICONKA TÁBORNOK (tétován)

Terszaj.

PECSEK TÁBORNOK (szégyenlősen) Terfűl.

TÜRÜSZ BAKA (hajthatatlan keménységgel) Terror! Az anyátok nádvágo szentség!^{at}!

KOCI-DOMBI (széttárja a kezét) Hát igen, az alapelvek. Ezeket nyugszik a mi nagyszerű piaci közösségünk. Egyszerre azonban nincs, akin hatalmunkat gyakorolnánk.

Mert — ez a gyakorlat tanulsága. a tapasztalat gyümölcse — a hatalomhoz kellene, sajnos, olyanok is, akik elszenvedik. A hatalom az nem magánvaló. Ha pedig nincs hatalom, hierarchia sincs. És ti elszemtelenedtek, piszok csirkefogók, akarom mondani: káposztafonnyasztó gazemberek. Már énekelni is mertek.

TÜRÜSZ BAKA Franc, aki fél tőled.

KOCI-DOMBI (fölháborodottan) Te, a személyem körüli miniszter, mondd ezt?

TÜRÜSZ BAKA Szarok a személyedre és a személyed köré.

A tábornokok szívükhöz kapdosnak, Zöld Tombác kuncogva kimegy a színről

KOCI-DOMBI Hálátlan vagy, barátom.

TÜRÜSZ BAKA Nem jobban nálad.

KOCI-DOMBI Tudsz valamit? TÜRÜSZ

BAKA Mit gondolsz, mi a

rossebért mentem volna neki nagybecsű rendőrmíniszterednek? KOCI-DOMBI Hogyan?

TÜRÜSZ BAKA Ahogy mondom.

Tudnék egypár dolgot.

A két tábornok riadtan lopakodik kifelé. Tűrűsz Baka megállítja őket

TÜRÜSZ BAKA Megálljatok, nyavalyások, egyelőre még nem rólatok van szó. Nem kell mindjárt a nadrágba eresztenetek. Még megbarnul a lampasz.

E'ICONKA TÁBORNOK Én ... éri csak igazán ... na, nem is tudom...

PECSEK TÁBORNOK Zsebkendőt ... az orromat... pardon, a terroromat ... igen ... csak az orromat akartam kifűjni. Azt ... azt még-sem illik ...

TÜRÜSZ BAKA (gúnyolódva) De ki-finomodtunk, uraim. Még az illetet is eltanultuk. Veszélyes lehet ez a tanulékonyosság. Ronthatja a forradalmi szellemet. Aki tanul, az sok mindent tud. Aki sokat tud, az keveset hisz. (Gondolkodva) Persze, nem biztos az sem, hogy neki hisznek. De nem ám, kedves tudományos uraim.

KOCI-DOMBI De hiszen te is milyen sokat tudsz, édes fiam. Még filozófalgatsz is.

TÜRÜSZ BAKA A tapasztalat gyümölcse, ahogy te mondanád. Különben is csak a klasszikusok érdekeinek.

KOCI-DOMBI Te engem idéztél? (Önelégült)

TÜRÜSZ BAKA A nagy klasszikust.

FICONKA TÁBORNOK (készségesen)

A nagy Koci-Dombit.

Pecsek tábornok is mondana vala-mit, de Tűrűsz Baka leinti

TÜRÜSZ BAKA Ne pofázz, ügyis hülyeséget mondanál.

PECSEK TÁBORNOK (méltatlankodva fordulna segítségért Koci Dombihoz) Látod? Sértegetni merészei engem, a nagy küzdelmek

hősét, a kiváló stratégát, akinek nevét katonadalok fogják őrizni az idők végezetéig — a nép ajkán.

Halkan a Gábor taron rézágyúja című nóta szól

Engemner sértegetni.

TÜRÜSZ BAKA Egyelőre csak szóval, de még a késre is sor kerül.

PECSEK TÁBORNOK Jaj, jaj. Ez a szócsata vesztésre áll. FOCI-DOMBI Friss a salátám. PECSEK TÁBORNOK Ludaimat

magam tömtem.

FOCI-DOMBI *(békít)* Ne marjátok egymást, feleim.

FICONKA TÁBORNOK Aszalt szilvát tessék!

TÜRÜSZ BAKA Szegfűt tessék! FOCI-DOMBI *(odamegy Tűrűsz Baka standjához)* Fehér szegfűt kérek.

TÜRÜSZ BAKA *(átad egy fonnyadt káposztalevelet)* Tessék a legszebbet.

KOCI-DOMBI *(megszagolja)* Köszönöm. *(Továbblép Ficonka tábornokhoz)* Mákot kérek.

FICONKA TÁBORNOK *(egy marék levelet kínál)* Elég ennyi? KOCI-

DOMBI Köszönöm. *(Zsebébe gyűri és odébbáll Pecsek tábornok elé)* Valami szép libamáját adjon nekem.

PECSEK TÁBORNOK Ez megfelel? Ez a legnagyobb. *(Természetesen ő is levelet ad)*

FOCI-DOMBI Pompás. *(Tétován forgolódik Zöld Tombác elárult standja előtt)* Szívesen vennék almát is, ha volna kitől. Na, mind-egy. *(Váratlanul fölemeli a hang-ját)* Így kell ezt csinálni, uraim. Majd mindig másikkunk fog vásárolni, hogy megérje a standokat fönntartanunk. A segítségnek, ha gazdasági, kölcsönösnek kell lennie.

PECSEK TÁBORNOK *(reménykedve)* Végül a körtekisérletek is bejönnek majd.

FICONKA TÁBORNOK *(elragadtattottan)* Hányféle körténk lesz?!

TÜRÜSZ BAKA Ökör, te.

Koci-Dombi odalépeget a hepciáskocló Tűrűsz Bakához és fejét megsimogatva próbálja nyugalomra inteni. A két tábornok is félénken arrafelé tart. Am minduntalan megtorpannak. Erőt gyűjtve újabb lépéseket tesznek, aztán elérik céljukat és ök is simogatni kezdik a renitenskedőt. Tűrűsz Baka számára mindez szemmel láthatóan -- élvezet

KOCI-DOMBI Szent a béke. FICONKA TÁBORNOK Ha még mi is ...

PECSEK TÁBORNOK Ezt a széthúzást és pártütést ...

TÜRÜSZ BAKA *(haragra gerjed)* Már megint az ordenáré viselkedés, a szabotázs?

BOCI-DOMBI *(nyugtatja)* Dehogy, dehogy. Hiszen éppen a békesség

TÜRÜSZ BAKA Ki a fene akar itt békességet?

FICONKA TÁBORNOK Csak úgy, magunk között.

TÜRÜSZ BAKA Maguk között? Valami van maguk között?

A két tábornok, de egy kicsit még Koci-Dombi is, megreppen, és — ha lehet — még sunyibb lopakodással hátrálnak Tűrűsz Baka villámló tekintete elől. Mint ahogy a hozzá vezető utat megtették

KUCI-DOMBI Békés építőmunka folyik itt., fiacskám. De az ellenségeink mindenfelé belviszályokról locsognak, mert így akarják megbontani sorainkat. Te ne tudnád, aki olyan fogékony vagy minden veszedelemre, aki annyira előre megérzed szelét?

TÜRÜSZ LAKA Erről beszéltem én is, Koci-Dombi. De benned kialudt a forradalmi éberség. Hagyod magad szép szavak által kábítani. Elég, ha az áruló — látszólag — hódol neked.

ÁLLAMTITKÁR *(a hordóskáposzta mellől)* Igen, Koci-Dombi, becsapnak.

KOCI-DOMBI *(mint akiübe hirtelen üt bele a gyanú, a fölismerés, egyszerre egészen Tűrűsz Baka szájáig húzódik)* De hiszen te máj az előbb is célozgatál valamire. Lehetséges, hogy ilyen nehezen jön ki belőled a figyelmeztetés. Csak nem magad vagy az áruló?

PECSEK TÁBORNOK *(elszörnyedve)* Csak nem?

FICONKA TÁBORNOK *(kárörvendve)* Az lenne a meglepetés!

TÜRÜSZ BAKA *(a két tábornokhoz)* Kuss, isten marhá! Nincs nektek ekkora szerencsétetek: elköpök én még a lábatok alatt. *(Biccint a körtefa felé. Aztán Koci-Dombihoz fordul)* Köszönöm a bizalmat.

K.001-DOMBI *(álszentül)* No de fiam.

TÜRÜSZ BAKA *(még mindig gunyoros)* Az, intelligencia között keresgélsz, ha találni akarsz valamit..

KOCI-DOMBI *(csodálkozva)* Hol találsz, te itt intelligenciát, édes fiam? Nem engedtem én meg ezeknek a tetveknek, hogy a fejemre csináljanak.

TÜRÜSZ BAKA Én nem a levegőbe beszélek.

Közben a fogdmegek, Tűrűsz Baka kontárjai, minden irányból szivárogni kezdenek az árusbódék közé. Már-már észrevétlenül, hogy jelen-létük egyszerre válják nyilvánvalóvá

KOCI-DOMBI *(cinkoskodva)* Gyanakszol, valakire?

TÜRÜSZ BAKA *(lábával nagyot toppant a közelebb lopakodó tábornokok felé, akik ijedten ugranak szét)* Én nem gyanakszom, én tudok.

KOCI-DOMBI Ki vele, hogy megelőzzük a bajt.

TÜRÜSZ BAKA Ingyen?

KOCI-DOMBI Hogy én mennyire utálok a megvesztegethető hivatalnokokat!

TÜRÜSZ BAKA Azokat én is.

KOCI-DOMBI Mit kérsz?

TÜRÜSZ BAKA Teljhatalmat.

PECSEK TÁBORNOK Megvan neki.

Az Államtitkár, aki eddig is apró gesztusokkal irányította a beszivárgott kontárokat, nem tartja érdemesnek tovább álcázni magát: odalép Pecsek tábornokhoz, egyszerűen szájon vágja. A tábornok segítséget esdekelve néz Foci-Dombira, az azonban szinte észre sem vette a jelenetet

KOCI-DOMBI De csak utánam.

TÜRÜSZ BAKA Miattad. Mert te

még most sem fogod föl a veszélyt.

KOCI-DOMBI Mi az istent? TÜRÜSZ

BAKA Valaki közénk fu-

rakodott.

KOCI-DOMBI Ki az?

TÜRÜSZ BAKA Nem hisz a körtefában.

KOCI-DOMBI Majd ha lóg rajta, hinni fog.

TÜRÜSZ BAKA Bomlaszt. KOCI-

DOMBI *(kissé megnyugodva)* Akkor

a nép ellensége.

TÜRÜSZ BAKA És a tied.

KOCI-DOMBI Is, is.

TÜRÜSZ BAKA Embereim *(erre a szóra a kontárok egyszerre kihúzzák magukat)* többször leleplezték, amint hitetlenkedve nyilatkozott az ojtványokról.

FICONKA TÁBORNOK Az ojtványokról?!

ÁLLAMTITKÁR *(hozzálép és a kezét pofonra emeli)* Azokról hát, hallhattad.

A tábornok meghunyászkodik

KOCI-DOMBI Talán csak nem értette pontosan céljainkat.

TÜRÜSZ BAKA Jól néztink ki, KOCI-

DOMBI Hát róla beszélsz? TÜRÜSZ

BAKA Mit gondoltál, ki a

nyavalyáról?

KOCI-DOMBI Tisztességgel irányítja

rendőreit ...

TÜRÜSZ BAKA ...akik nem létez-

nek.

A két tábornok a ládák, alá igyekeznek elrejtőzni félelmében.

Az Államtitkár minden 'míozdulatukat figyelemmel kíséri

KOCI-DOMBI Hát hol vannak a rendőrei?

TÜRÜSZ BAKA *(nevetve tárja szét karját a kontárok felé)* Hol lennének? A helyükön. Egy rendőrnek mindig a helyén kell lennie.

KOCI-DOMBI *(egyetértő mosollyal)* Alattomos kigyó vagy, édes fiam, de én kedvellek.

TÜRÜSZ BAKA Add ki a parancsot

letartóztatására.

KOCI-DOMBI Kiadom.

TÜRÜSZ BAKA *(az Államtitkárhoz)*

Hozzátok ide azt az aljas férget, az

áruló gazembert.

Koci-Dombi még föl sem ocsúdik az események ilyen gyors alakulásától, máris előtte a megbilincselte és rettentően összevert Zöld Tombác

KOCI-DOMBI Úgy látom, ez már nem az én rendőrminiszteren].
ÁLLAMTITKÁR Nem is jösz belőle többé.

KOCI-DOMBI Én ugyan nem kíván-tan i gazdaságügyminisztert, de most azt mondom, közösen kell határozni az áruló sorsa felől. Hogy érezze egész piaci közösségünk ha-ragját, és hogy példát is statuáljunk. Megmutatjuk az ellenségnek, milyen erősek vagyunk. Hogy le tudunk számolni illúziókkal amik csak meghamisítanak haladásunk vonalát. Ez a közösség harcokban edződött, és az újabb csaták csak még erősebbé teszik. Nem, valóban nincs szükségünk a kacifán - tos jogi csűrös-csavarásra, ítélkezni magunk is tudunk, kötelességünk is. És, persze, büntetni nem fogunk, hiszen megfogadtuk, hogy eltöröljük a halálbüntetést.

ÁLLAMTITKÁR (kéjelegve) De a jutalom se kutya!

KOCI-DOMBI (keresgél) Tábormokaim, hol vannak a tábormokaim? Ilyen életbe vágóan fontos pillanatban képesek elhagyni standjukat.?

P Peesek és Ficonka ijedten remegve) kapaszkodik kifelé a ládák alól.
A kantások gumibottal noszogatják őket nagyobb sietségre

,PECSEK TÁBORNOK Jelentem, itt vagyunk.
FICONKA TÁBORNOK A piaci népet 'szolgálom !

Türüs Baka a markát képködi

KOCI-DOMBI Minisztertanács.

TÜRÜSZ BAKA Csak röviden.

KOCI-DOMBI Látom, mindannyian egyetértetek velem, hogy a meg-felelő tárgyi bizonyítékok hiánya a napnál világosabban mutatja Zöld Tombác, egykori rendőrminiszter, hivatásos puccsista kétszínűségét. Mert nem az a kérdés, amit az ostoba közmondás ismételt, hogy kutyából nem lesz szalonna, hanem: .az, ha lesz is, milyen szalonna lesz belőle? Erre .most. fény derült. Zöld Tombác hálátlan, rútul cserbenhagyta piaci köztársaságunkat, elárulta a körtefa nagyszerű eszméjét. Számára rámára boldogabb jövendő smafu. Egész népünkért—érett felelősség-tudatunk mondatja velünk, hogy ezt az undok bomlasztást nem tűrhetjük tovább.

Közben a készsleges Államtitkár egy pohár vizet tart a szónoklatba belelendült Foci-Dombi elé, amiből az gyakorlott mozdulattal kortyint

Történelmi felelősségünk a körte-fa eszméjét ápolni, hiszen magunk teremtettük meg igazságát. Ez már küldetés. Mi akik hajdan együtt álltunk itt e fa alatt (fejével a fa felé int), történelmi küldetést vállaltunk. Tudatosan tettük. Lehet, sőt, biztos, hogy egyesek nem gondolták őszintén szerepüket, hogy elfordultak alkotó riá-

nyunk négy alap gondolatától. De elem tudják magukról lemosni a vádat, hogy egy népet, egy tiszta gondolatot taszítottak el maguktól, amely nélkül saját életük is 'szinteimé vált. Ez a, büntetésük.

Koci-Dombi beszéde alatt a kínálkozó szünetekbe tapsok vágnak bele, a beszéd második, felére pedig egy mikrofon bekapcsol, és az a hangszórókon át elárasztja a 'nézőteret is

ZÖLD TOMBÁC (halkan, de határozottan) Én mindig az eszmét szíi-gáltam.

TÜRÜSZ BAKA (hozzaugrik) Be-fogod a lepcsés pofádat, hazátlan gazember!

Zöld Tombác kiköp a dühöngő előtt

PICONKA TÁBORNOK (sópito:ik) Ezt a marhát!

TÜRÜSZ BAKA (megcsavarja a fogoly orrát) A beköpés azért nekem sikerült jobban, kisapám.

KOCI-DOMBI Mellőzzük az atrocitásokat. Minden. rohadék külföldi árgus szemekkel vigyáz bennünket: jogszervek-e lépéseink.

TÜRÜSZ BAKA (gúnyos) Hogy-hogy nem: tudják tőlem megkérdezni?!

PECSEK TÁBORNOK A te válaszaidat előre iekottázhadják.

TÜRÜSZ BAKA Neked is van csúfolkodnivalód? Bőr is van a pofádon? Hát már nem sokáig. A francba a kötekedéseitekkel. Tudjátok, mi a teljhatalom?

FICONKA TÁBORNOK Gyanítjuk.

KOCI-DO1VIBI Megint: csak a szét-húzás, holott össze kéne tartanunk.

TÜRÜSZ BAKA (nem egészen pontosan, tudni, kihez beszél) A jutalomról pofázz, hatókör. Amit ez a rohadék (Zöld Tombáca' mutat) méltán érdemel.

PECSEK TÁBORNOK Le is válthatnánk.

FICONKA TÁBORNOK Meneszthetnéd, Koci-Dombi.

TÜRÜSZ BAKA Miről? Honnan? Ez. Egy senkiházi senki.

KKOCI-DOMBI Legyen belőle valaki?

ÁLLAMTITKÁR (hirtelen sálat csavar Zöld Tombác nyakára és nagyot taszít rajta) Na, lódulj barátoskám, a rosseb ér rá veled annyit vesződni. Én meg a túlórát nem szeretem.

A kontárok készslegesen megtisztítják a fához vezető utat, félrevonják a kocsit, hogy odaférközhessenek.

A két tábormok iszonyattal és megkönnyebbüléssel szemléli egykori minisztértársuk, útját

ZÖLD TOMBÁC (már a fa alatt áll, sálja az ágon) Eljen a körtefa! Éljen. Kosi-Dombi!

Türüs Baka kirágja alóla a sámlit. A koci fölcsapódik.
Mindenkinek sietve visszatér stand fához.
Zöld Torrtbácé üresen marad

KOCI-DOMBI Salátát, tessék! (Rakosgatja a káposztaleveleket)
PECSEK TÁBORNOK Kővér hidat, hizott májat! (Igen lelkes)
FICONKA TÁBORNOK Aszaltszilvát! Aszaltszilvát!

Aszaltszilvát! ÁLLAMTITKÁR Puskaporshordós-

káposzta!
TÜRÜSZ BAKA Szegfüt tessék! Friss, vágott virágot a legfrissebb sirokra!
PECSEK TÁBORNOK Ludaskását torna!

hdghasdtgzadghaezazg és gyanakodva kezd körbe járni. Pecsek tábormok standjánál ögyeleg. á'iajd énekel:

TÜRÜSZ BAKA

boci-Don-rbi valogán
Kinyitott a tulipán
Azt hitte, hogy saláta
Örömben lerágtá.
(Minden egyes sor után rövid szünetet tart és körbe fürkészt, mint-ha keresné az énekest)

A többiek megmerednek, csupán az Államtitkár igyekszik követni Türüs baka firtató tekintetét

TÜRÜSZ BAKA (újól Pecsek standja körül járkal) Egyeset, itt énekelgetnek. Csúfondáros nótákat dudorászatnak, (Hirtelen mozdulattal bele a riadt tábormok képé-be) Szemtelen eslinc-je ! Hálátlan népség.

KOCI-DOMBI (álszent-űt) Istenen].

hogy ritkulnak soraink.

FICONKA TÁBORNOK (gyöngén tiltakozva) De Koci-Dombi

...

Az Államtitkár odaugrik és nyakon, teremti

TÜRÜSZ BAKA (üvölt) Ganajdomb!

Türüs Baka rohanni kezd Pecsek tábormok standja körül. Előbb az Allant,tkó, 'majd annak intésére a bontárok is nyomába szegednek. Tesznek néhány kört, aztán fajogart-7: a kirohannak a színről.
Foci-Dombi hármásban marad a két tábormokkal

KOCI-DONiBI (mentegetőzve) Nehezen nevelhető. Pocsék gyerekkora volt. FICONKA TÁBORNOK Fékezned kéne. KOCI-DOMBI A forradalmi lendület? PECSEK TÁBORNOK (panaszosan) Kinyiffant bennünket.. KOCI-DOMBI Ha rázzuk a fát, nemcsak a félgeese hullik, lepotyyan némelyik egészséges is. Áldozatok nélkül nem megy. Fejlődésünk töretlen. Türüs Bakát, ha jól emlékszem, Ficonk.a tábormok javasolta személyen) köré. FICONKA TÁBORNOK Legyen átkozott a pillanat,
PECSEK TÁBORNOK Csendőreimet elorozta száljg.
FICONKA TÁBORNOK Katonáimat beszervezte .a kontárjai közé.

PECSEK TÁBORNOK Ármánykodik.
 FICONKA TÁBORNOK Molesztál.
 PECSEK TÁBORNOK Gyalázkodik.
 FICONKA TÁBORNOK Szart kever.
 KOCI-DOMBI Egyre élesedő harc jutott osztályharcotokul. Történelmi szükségszerűség. Ettől nem tudlak megóvni benneteket.

FICONKA TÁBORNOK Zöld Tombác ártatlan volt.
 KOCI-DOMBI Azok ártnak a legtöbbet.
 PECSEK TÁBORNOK Egyszer azt mondtad, itt nincsenek gyanúsítottak.
 KOCI-DOMBI Ami igaz — igaz. Senkit sem gyanúsítunk, mindenki-ről pontosan tudunk mindent. És ez mégiscsak Tűrűsz Baka és a kontárok érdeme. A mi piaci rendünknek megbízható füle van.

PECSEK TÁBORNOK *(lehangoltan)* Terfűl.
 KOCI-DOMBI Megbízható szája van.
 FICONKA TÁBORNOK *(indignálódva)* Terszáj.
 KOCI-DOMBI Megbízható szeme van. *Nem kap választ az elárvult stand felől, tehát folytatja* És megbízható orra van.

Tűrűsz Baka csatlósaival együtt a nézőtérről rohan a színpadra és kórusban üvöltik jelszavukat:

KÓRUS Terror ! Terror!

*Ettől az agresszivitástól még Koci-Dombinak is elakad a lélegzete. Pecsek tábornok nem bírja tovább a feszültséget, standjához ugrik, a káposztalevelek alól revolvert emel ki és föbe lövi magát.
 A durranásra a színpad némává, mozdulatlanná mered.
 Tűrűsz Baka tér magához először.
 Eszelősen toporzékol a holttest előtt*

TÜRÜSZ BAKA Kicsúsznál a mar-komból, nyavalyás, de a tested a helyére kerül. *(Int a kontárok-nak és biccent a fa felé)*

A tetem is sálat kap és a körtefára kerül

FOCI-DOMBI *(fejét csóválja)* Lassan alig marad hely a körtekisérleteknek.
 TÜRÜSZ BAKA *(sarkon fordul és hozzálépve orra pöcköli)* Marad.

Tűrűsz Baka és csapata elvonul

K.001-DOMBI *(rendezgeti az egyre fonnyadtabb leveleket)* Friss salátát tessék !
 FICONKA TÁBORNOK Aszalt szilvát!
 KOCI-DOMBI Most veszem észre, nem is vásárolsz tőlem, tábornokom.
 FICONKA TÁBORNOK Te sem tőlem, Koci-Dombi.
 KOCI-DOMBI *(némi neheztelés van a hangjában)* Mégiscsak én lennék a főnök.
 FICONKA TÁBORNOK *(nem egészen érti)* A főnök?

KOCI-DOMBI Megválasztottatok Koci-Dombinak, vagy mi a fene?
 FICONKA TÁBORNOK Engem talán nyugdíjazhatnál.
 KOCI-DOMBI A piacon végtelen a szolgálat. Nem ismerjük a nyugdíjazást. Az nem is lenne méltó egy igazi puccsistához.
 FICONKA TÁBORNOK Nincs rám szükség.
 KOCI-DOMBI Áldozatra mindig szükség van.
 FICONKA TÁBORNOK Áldozatra? *(Megijed)*
 KOCI-DOMBI Igen. Mert a mi munkánk áldozat, amit az egész piaci közösségért hozunk.
 FICONKA TÁBORNOK Hadova. KOCI-DOMBI *(lendülettel)* A hadova is áldozat és az áldozat is hadova. Érted ennek a kettőnek az egységét?
 FICONKA TÁBORNOK Én a kettőnek csak a kétségét értem. KOCI-DOMBI Nem is hiszed? FICONKA TÁBORNOK Hinni hiszem.
 KOCI-DOMBI *(elégedetten)* Ennyi elég is, tábornokom. A többi jön magától.
 FICONKA TÁBORNOK *(gyanakodva)* Több is van?
 KOCI-DOMBI *(magabiztosan)* Az éberség. A megbízható szem.

Nincs válasz

A megbízható fül.

Nincs válasz

*A megbízható száj.
 FICONKA TÁBORNOK *(védképp nem ért semmit)* Terszáj ? *(Az automatizmus kérdezteti vele)*
 TÜRÜSZ BAKA *(előtöppan a fa alatti sötétből és meg sem várja a fölhívást)* Terror!
 KOCI-DOMBI Bravó, fiam!*

Ficonka tábornok lassan kísétál standja mögül, zsebéből sálat vesz ki és Tűrűsz Bakának nyújtja

FICONKA TÁBORNOK *(megtörten)* Essünk túl rajta.
 Tűrűsz Baka hátat fordít a tábornoknak, mintha nem is érdekelné, de két belopakodó kontár elvégzi a feladatot.
 Tűrűsz Baka és Koci-Dombi a színen

KOCI-DOMBI *(megkönnyebbülve)* Túl vagyunk a nehezen.
 Tűrűsz Baka fölül az egyik standra és a Koci-Dombi-nótát füttyüli

KOCI-DOMBI Ne füttyülj, fiam. A7 ellenség nem alszik. Gyöngeségeinkre vadászik.
 TÜRÜSZ BAKA *(undor nélkül)* Ocsmány hamiskártyás vagy, Koci-Dombi.
 KOCI-DOMBI Fáj, hogy így beszélsz velem.
 TÜRÜSZ BAKA Cukros gennyecsomó,

KOCI-DOMBI Értetek tettem mindent, te is tudod.
 TÜRÜSZ BAKA Rendre kötélre adtad bajtársaidat: becsaptad őket. Halandzsáztál egységről, s közben tudtad, akkor lesz egység, ha magad maradsz. Én csak ahhoz kellek, hogy a vér ne rád fröcsögjön. Mert mit szólna akkor a világ? Azt hihetnék, a mi piacunkon szabad gyalázat folyik. És akkor a nagyszerű kísérletek eszébe se jutnának senkinek.
 KOCI-DOMBI *(a káposztaleveleket babrálja)* Nem akartam más káposztát.
 TÜRÜSZ BAKA Akkor nincs más káposzta, ha semmilyen sincs. Te ütődött. Vagy csak játszod nekem is a hülyét?
 KOCI-DOMBI De fiam !

Tűrűsz Baka megint a nótát füttyüli

KOCI-DOMBI Az ellenségben mindig lehet annyi erő, hogy visszacsapjon. *(Miatán látja, hogy Tűrűsz Baka nem ügyel semmire, apró jelekkel befelé hívja a kontárokat, akik szemmel láthatólag értik, miről van szó)* Nekünk sincs bérelt helyünk a történelemben, és még csak nem is a puszta dicsőségért küzdünk.
 TÜRÜSZ BAKA *(gúnyolódva)* Vállvetve.
 KOCI-DOMBI *(mintha észre sem venné az iróniát)* Jól mondd, fiam, vállvetve.
 TÜRÜSZ BAKA *(fenyegeti)* Csak ki ne marjuljon a vállad a nagy tegetésben.
 FOCI-DOMBI *(magabiztos)* Nem fog.
 TÜRÜSZ BAKA Rohadtul magabiztos vagy, csúf állat.
 KOCI-DOMBI *(rendíthetetlenül)* Az vagyok, fiam.
 TÜRÜSZ BAKA De meddig? KOCI-DOMBI Amíg a kedvem úgy tartja.

Tűrűsz Baka nem bírja tovább idegekkel, int a kontároknak

TÜRÜSZ BAKA *(üvölt)* Terror! Rajta, jó kontárjaim, rajta! KOCI-DOMBI *(nevet)* Gyertek, fiúk!

A berohanó és „terror!”-t üvöltő kontárok Tűrűsz Bakára vetik magukat, aki egy ideig harcol velük, aztán a túlerő legyüri. Észreveszi a kontárok mögött az Államtitkárt

TÜRÜSZ BAKA *(vicsorítva)* Téged is megdumált ez a rohadék Koci-Dombi?
 ÁLLAMTITKÁR *(tárgyilagosan)* A terror kétélű fegyver, kispofám. Én, persze, a hangsúlyt azért a fegyverre teszem. Alkalmazás kérdése. Kellő pillanatban bevetve, mint amilyen ez is, igen hatásos lehet.
 KOCI-DOMBI Én figyelmeztettelek, hogy a teljhatalom csak utánam a tiéd.
 TÜRÜSZ BAKA *(próbálkozik)* Még hasznodra lehetnék.
 KOCI-DOMBI Leszel is, fiam, ha-

marosan. Derék piaci népünk már alig várja, hogy leleplezzük a tekintélyünket csorbító undok nóta szerzőjét, terjesztőjét, a rüt bemártások kieszelőjét és legjobb harcostársaink gyilkosát, akiben még ahhoz is volt bátorság, hogy ellenem *(ismét kimegy a hang a hangszórókba, az egész piaci közösség által választott Koci-Dombi ellen is összeesküvést szőjön, mert csak a gyilkolás, az ármány járt eszében. Az ilyenek nem ismernek ügyet, csak önös érdeket: felség-sértenek és hazaárulnak, lop-nak, hazudnak, csalnak, erkölcstelenkednek; ezek buzeránsok és pederaszták, ringyók, és szadisták, alkoholisták, morfinisták és drogosok feketemiséznek és a rendszert szidalmazzák, orrukat a zászlóba fűjják, az alkotmánnyal a feneküket törlik, elsikkasztják az államkasszát, korruptak és elszemtelenedettek, ezeknek egy puccs nem is elég, hetente újabbat akar-nak. Ezek valóban büntetésre méltók, így hát vissza kell állítanunk -- bár szemünk könnyes, hiszen mi az emberek javulásában reménykedtünk, az új típusú piaci polgár kifejlődésében bíztunk — a halálbüntetést, hogy irmagjuk se maradjon a gazembereknek.*

TÜRÜSZ BAKA *(immár belátta, mi következik, gúnyosan tapsol) Milyen remek szónok vagy, Koci-Dombi, csak úgy vágod a dumát. KOCIDOMBI Ügye, fiam?*

Az Államtitkár közben sálat vet Tűrűsz Baka nyakára és két kontár segítségével a körtefához vonszolják, hogy elvégezzék teendőjüket. Koci-Dombi néz utánuk, zsebkendőjével könyeit itatja. A sötétből -- két fogdmeggel a háta mögött — jön vissza az Államtitkár

ALLAMTITKÁR *(jókedvűen dudorász)*
Koci-Dombi Valogán
Kinyitott a tulipán
Azt hitte, hogy saláta
Örömeben lerágta.

.A nóta utolsó két sorába már a kontárok is bekapcsolódnak. Koci-Dombi szemvillanás alatt föl-fogja a helyzetet, előbb hátrálni próbál, majd megáll.

Az Államtitkár néhányszor körberúli a sállal, majd váratlanul a nyakába veti. Azzal vonszolják be a körtefa sötétjébe.

A szín egy ideig üres.

Oldalról betotyog az öreg Tróger

ÖREG TRÓGER *(motyog)* Lassan virrad... Én meg itt vagyok ismét... Trógerolom ide is a hajnalt. Nemsokára érkeznek az áru-sok, szállingózni kezdenek a vevők. Nyüzsgés lesz. Akárcsak a fejemben, ahonnét nem akarnak ki-tisztulni az éjszakák... Egy jó féldeci kéne... De még a kocma nincs nyitva ...

Sorjában érkeznek az eredeti árusok és igazi áruval kezdik föltölteni standjaikat

ÖREG TRÓGER *(rendre mindegyiknek)* Jó reggelt ! Jó reggelt! *(Odatotyog a fához)* Nicsak! *(Főlnyúl az ágra)* Egy szem vackor. Ezen is terem valami? *(Szájába veszi, fintorog)* Jó reggelt! *(Előrejön a nézőtérig és hajlong, mintha oda is köszönné)*

Háttérben lecsapódik a kocsi és láthatóvá válik a körtefa, amelyről az akasztottak lógnak.

Az Államtitkár (csak most látni, hogy elhanyagolt külsejű csöves) a fa alatt ül, hátát törzsének veti, szalonnázik és sört kortyingat.

Az Öreg Tróger mindegyre hajlong elől.

Vége

Felelős kiadó: Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat igazgatója

Borsod megyei Nyomdaipari Váll., 1981 — 7328 — Felelős vezető : Kilián Béla igazgató